

Avonturen van mr. X

Avonturen van mr. X

*De advocaat in 100 opvallende
tuchtrechtsuitspraken*

Trudeke Sillevius Smitt

Sdu Uitgevers
Den Haag, 2014

© Trudeke Sillevius Smitt, 2014

Omslagontwerp: Wouter van Eijck
Zetter: Ivo Schouten, Amsterdam

ISBN: 978 9012 39437 6
ISBN eBook: 978 9012 39438 3
NUR: 820

Sdu Uitgevers
Postbus 20025, 2500 EA Den Haag, tel. (070) 378 99 11
Nadere informatie over de uitgaven van Sdu Uitgevers vindt u op www.sdu.nl.

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich te wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever deswege geen aansprakelijkheid.

Inhoud

Voorwoord / 7

prof. mr. F.A.W. Bannier

HOOFDSTUK 1

Mr. X communiceert met de cliënt / 9

HOOFDSTUK 2

Mr. X lijdt aan verstrengeling en tegenstrijdige belangen / 15

HOOFDSTUK 3

Mr. X zoekt zaken / 21

HOOFDSTUK 4

Mr. X en de wederpartij / 27

HOOFDSTUK 5

Mr. X en de pers / 31

HOOFDSTUK 6

Mr. X doet niks / 37

HOOFDSTUK 7

Mr. X gaat (te) ver voor zijn cliënt / 41

HOOFDSTUK 8

Mr. X en de autoriteiten / 47

HOOFDSTUK 9

Mr. X en zijn kantoor / 53

HOOFDSTUK 10

Mr. X moet zwijgen / 57

HOOFDSTUK 11

Mr. X is niet eerlijk / 63

HOOFDSTUK 12

Mr. X maakt beroepsfouten / 69

HOOFDSTUK 13

Mr. X heeft een strafrechtelijk probleem / 73

HOOFDSTUK 14

Mr. X en de gegriefden / 77

HOOFDSTUK 15

Mr. X declareert / 81

HOOFDSTUK 16

Mr. X duikt in het tuchtprocesrecht / 87

HOOFDSTUK 17

Mr. X doet het privé (of juist niet) / 93

HOOFDSTUK 18

Mr. X is deken / 97

HOOFDSTUK 19

Mr. X en de rechtsbijstandsverzekeraar / 101

Nawoord – de goede kanten van mr. X / 105

Verantwoording / 107

Voorwoord

Advocaten zijn aan tuchtrecht onderworpen. Zo begint artikel 46 Advocatenwet. En niemand weet dat beter dan mr. X.

Mijn eerste ontmoetingen met mr. X vonden plaats in de jaren zestig, in de jaarlijkse vergadering van de Amsterdamse orde. Daar gingen we toen nog vanzelfsprekend naartoe. Het hoogtepunt van die vergaderingen was het verslag van de deken over de meer spectaculaire uitspraken in tuchtzaken. Hoewel dit vertellen ongetwijfeld bedoeld was als afschrikwekkend voorbeeld van hoe de advocaat zich niet behoort te gedragen, werd het door alle aanwezigen vooral beschouwd als een luchtig en soms zelfs hilarisch intermezzo van een overigens vrij saaie bijeenkomst.

Zo gaat het allang niet meer, alleen al door de aantallen uitspraken. Wel bleef er enige voorlichting over de macht van het tuchtrecht bestaan: de daaraan gewijde rubriek in het *Advocatenblad*. Maar de luchtige, soms haast cabareteske, toon die sommige dekens aan hun voordracht gaven – namen als die van Stibbe en Wichers Hoeth komen voor de geest – was daaruit verdwenen. Het tuchtrecht was weer bloedserieus geworden. En dat is het natuurlijk ook, al neemt de leeslust dan wel snel af.

Anders dan sommige critici, of liever criticasters, van de advocatuur menen, vinden advocaten het allesbehalve leuk om voor de tuchtrechter te verschijnen. En een niet gering aantal van deze ongelukkigen trekt uit de uitspraak ook wel degelijk lering. Maar dikwijls is de uitspraak ook leerzaam voor de overige leden van de orde. Publicatie van de uitspraken op de website tuchtrecht.nl kan dan zinvol zijn, maar eerlijk gezegd vind ik het nogal moeizaam specifieke uitspraken daar terug te vinden.

Wat een zegen voor de Nederlandse advocatuur dan ook dat in de wekelijkse digitale nieuwsbrief van het *Advocatenblad* telkens een tuchtrechtuitspraak wordt opgenomen, bewerkt door Trudeke Sillevius Smitt. In een stijl die tot lezen noodt, vaak ook tot denken aanzet maar die toch het tuchtrecht presenteert als iets waarvoor het de moeite waard is even te

gaan zitten. Je leert er altijd iets van, want de schrijfster heeft een scherp oog voor schepen op het strand.

Digitale producten leiden, in elk geval bij mij, een bepaald vluchtig bestaan. Het is dan ook een voortreffelijk idee van de uitgever om een flinke selectie van de stukjes van Trudeke te bundelen en in een boek uit te geven. Nee, ik doe geen praktijk meer en heb dus niet veel behoefte aan afschrikwekkende voorbeelden, maar het tuchtrecht is een boeiend gebied en men kan zich daarvoor ook zonder eigen praktijk zeer goed interesseren. Zeker als de studiestof zo smakelijk wordt opgediend als in dit boek.

Floris Bannier

HOOFDSTUK 1

Mr. X communiceert met de cliënt

Niemand is mr. X dierbaarder dan zijn cliënt. Maar elke relatie kent haar dieptepunten.

Afspraken goed vastleggen, niet laten meeslepen, ook met slecht nieuws onomwonden voor de draad komen: communiceren is een kunst en de hedendaagse cliënt heeft een hoop noten op zijn zang. En dan lijkt de hele dominus litis-gedachte ook nog eens achterhaald te zijn...

Clubgenoot en cliënt

Een e-mail is zo geschreven, en voor je het weet heb je geklikt op ‘verzenden’. Waar is toch die knop ‘terugnemen’?

De advocaat die optreedt voor een oude jaarclubgenoot, moet zijn toon aanpassen aan die nieuwe verhouding. Dat is de strekking van een uitspraak van de raad van discipline Den Haag van 13 januari 2010. De advocaat had de met zijn vriend gemaakte tariefafspraken niet vastgelegd. Na onenigheid over de declaraties noemde de advocaat zijn cliënt in een e-mail ‘een onaangename querulant die steeds weer excuses zoekt om kortinkjes te vragen’. Zoiets is onder clubgenoten misschien toelaatbaar, maar in de verhouding advocaat-client niet, aldus de raad. Volgens de raad viel mr. X bovendien te verwijten dat hij had verzuimd de tariefafspraken vast te leggen. En het was ook onbetamelijk dat de advocaat had gedreigd de kosten van de klachtprocedure op klager te verhalen, en dat hij had aangeboden korting te geven op zijn vordering als de cliënt de klacht zou intrekken. De advocaat kreeg een waarschuwing.

Er liep ooit een appel, maar dat werd weer ingetrokken. Dus misschien zijn de jaarclubgenoten weer vrienden.

Bron: raad van discipline 's-Gravenhage 11 januari 2010, zaak nr. R. 3267/09.99, ECLI:NL:TADRSGR:2010:YA0450

Knullig briefje over verloren zaak

Toen de rechtbank de vordering van zijn cliënte wegens verjaring afwees, stuurde mr. X haar het vonnis toe met een briefje waarin hij haar zonder toelichting afried in beroep te gaan. Gebrek aan voortvarendheid en een 'knullig briefje', zo oordeelde de raad van discipline en daar legde mr. X zich bij neer. Voor het Hof van Discipline verzette hij zich alleen tegen het oordeel van de raad dat hij de zaak had laten verjaren. Volgens het Hof was voor de tuchtrechtzaak niet relevant of het vonnis van de rechtbank op het punt van de verjaring voor het gerechtshof onderuit zou zijn gegaan. Door zijn cliënte zonder toelichting af te raden in hoger beroep te gaan, had hij haar de mogelijkheid ontnomen een ander oordeel te krijgen. De onvoldoende zorg kwam hem, mede gezien zijn tuchtrechtelijk verleden, op een maand schorsing te staan.

Bron: raad van discipline Leeuwarden 30 januari 2009, zaak nr. 47/08; Hof van Discipline 4 september 2009, zaak nr. 5426, ECLI:NL:TAHVD:2009:YA0293

Tegenstrijdige instructies

Ruziënde (indirecte) bestuurders kunnen het de advocaat van een vennootschap knap lastig maken. Wiens instructies moet hij opvolgen? In de zaak waarover het Hof van Discipline zich op 5 februari 2010 uitsprak, hadden de advocaten de opzegging van de opdrachtovereenkomst door een van de bestuurders genegeerd. De raad van discipline achtte dat geoorloofd, maar vond dat de advocaten deze bestuurder in ieder geval als indirect belanghebbende hadden moeten informeren over het verdere verloop. Dit laatste oordeel gaat in appel bij het Hof van Discipline onderuit. De advocaten konden zich beroepen op de aandeelhoudersovereenkomst, waarin hun contactpersoon als de primair bevoegde (indirecte) bestuurder was aangewezen. Door te handelen zoals zij hadden gedaan, waren zij buiten de conflicten gebleven. Zij hoefden de ontevreden medebestuurder niet te informeren.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 18 mei 2009, zaak nrs. 08-291A en 08292A, ECLI:NL:TADRAMS:2009:YA0675; Hof van Discipline 5 februari 2010, zaak nr. 5515, ECLI:NL:TAHVD:2010:YA0319

Toevoeging aangevraagd, opdracht aanvaard

Toen de letselschadecliënt van mr. X vier maanden na het eerste gesprek en betaling van de eigen bijdrage boos was omdat er nog niets was gebeurd, verweerde mr. X zich: hij had tijdens het gesprek toch gezegd dat hij de zaak niet kansrijk achtte, en dat hij deze pas in behandeling zou nemen na ontvangst van een voorschot voor verschotten van € 7.000? Maar zijn cliënt had iets heel anders onthouden.

De gevolgen van de onduidelijkheid kwamen volgens het Hof van Discipline volledig voor risico van mr. X, die zeker in een geval als dit had moeten vastleggen wat er was besproken. Mr. X beriep zich nog op kantoorbeleid, dat voorschreef dat hij pas een opdrachtbevestiging zou versturen als de cliënt had besloten te gaan procederen en het verlangde voorschot had betaald. Maar dat was volgens het Hof niet te rijmen met het feit dat mr. X een toevoeging had aangevraagd: daarmee had hij de opdracht van klager aanvaard.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 8 juni 2009, zaak nr. M184-2008; Hof van Discipline 5 februari 2010, zaak nr. 5528, ECLI:NL:TAHVD:2010:YA0316

Uitglijer van jewelste

Als een advocaat opdracht krijgt zich in een procedure namens een BV te stellen, moet hij altijd controleren of de persoon die hem die opdracht geeft daartoe bevoegd is. Maar in dit geval had bij mr. X al helemaal een belletje moeten gaan rinkelen: opdrachtgever meneer T was niet meer in dienst van de BV, de procedure betrof een beslag op zijn eigen salaris en meneer T verzocht mr. X vriendelijk de correspondentie naar zijn privé-adres te sturen. Mr. X keek niet in het Handelsregister en ging aan de slag. Na het vonnis belde de directeur van de BV mr. X met de vraag waar die veroordeling tot betaling van € 37.000 vandaan kwam. Toen besefte mr. X dat hij 'een uitglijer van jewelste' had gemaakt, en daar was de Amsterdamse raad van discipline het mee eens. Mr. X had ook nog onjuistheden in de procedure verkondigd en langdurig gedraald met het afgeven van de stukken en het melden van de schade bij zijn verzekeraar. Het werd een maand schorsing.

Bron: raad van discipline Amsterdam 5 september 2011, zaak nr. 10-423Alk, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA1943

De bruidsschat

De vermogende dame van 79 jaar trouwde met haar achterneef van 22. Op advies van mr. X. De belastingadviseur had gewaarschuwd dat een huwelijk door de familie met argusogen zou worden bekeken en zou kunnen leiden tot escalatie van de toch al verstoorde verhoudingen. Ook de notaris voorzag problemen. Maar volgens mr. X was een huwelijk in gemeenschap van goederen de gunstigste manier om de achterneef het vermogen te laten erven. Kosten van zijn advies: € 25.000.

Hoe zal die bruiloft zijn geweest? Mr. X weet het, hij was getuige.

De dame was vergeetachtig en in de war, zo wist ook mr. X. Haar huwelijk werd door de rechtbank nietig verklaard. Mevrouw kwam onder curatele, en mr. X voor de tuchtrechter.

Die nota van 25 mille was een lumpsum, zei mr. X. De papieren waarin de afspraken vastlagen had hij niet (meer). Dat laatste was niet behoorlijk, en dat advies kon ook niet, zei de raad van discipline in Arnhem. Mr. X had eerst een medicus moeten vragen of mevrouw in staat was haar wil te bepalen en de gevolgen te overzien. Een vrouw in zo'n kwetsbare positie – maar mr. X zag ook ter zitting het verkeerde van zijn handelen niet in. Mr. X kreeg twee maanden voorwaardelijke schorsing, maar ging in appel. Het Hof van Discipline geeft als algemene regel: als een advocaat om advies wordt gevraagd in een ongewone situatie met omstandigheden die hem argwanend behoren te maken, moet hij zich extra deugdelijk over de gehele situatie oriënteren. De advocaat moet dan kritisch staan tegenover hetgeen de cliënt van hem vraagt, grondig onderzoek plegen, de cliënt mogelijke problemen voorhouden en die schriftelijk vastleggen. Dat had mr. X allemaal niet goed gedaan.

En dat appel had hij ook beter achterwege kunnen laten: het Hof maakt er een onvoorwaardelijke schorsing van een maand van.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 21 januari 2013, zaak nr. 12-129, ECLI:NL:TADRARN:2013:YA3817; Hof van Discipline 19 augustus 2013, zaak nr. 6711, ECLI:NL:TAHVD:2013:188

Wie is de baas?

De echtscheidingscliënte van mr. X was ontevreden. Ze had toch zo gezegd dat mr. X de rechter moest vertellen over die dure reisjes naar Amerika van haar man. En dat hij zwart geld had. En waarom had mr. X niet gevraagd om een omgangsregeling, zoals haar cliënte haar had geïnstrueerd?

Mr. X kon wel uitleggen waarom ze haar eigen zin had gedaan. Zo waren die kostenposten niet relevant voor de alimentatieberekening; van het zwarte geld had ze geen bewijzen. En het had weinig zin een omgangsregeling voor de wederpartij te vragen als die helemaal geen omgang wilde. De Amsterdamse raad van discipline begrijpt mr. X wel, maar stelt ook vast dat haar handelen niet strookte met artikel 7:402 BW en gedragsregel 9. Een advocaat draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de behandeling van de zaak, maar hij is ook opdrachtnemer. Daarom moet hij de instructies van zijn cliënt opvolgen. Als die niet stroken met zijn eigen verantwoordelijkheid en hij komt er met zijn cliënt niet uit, dan moet de advocaat van de zaak neerleggen. De raad volgt hiermee de nieuwe lijn van het Hof van Discipline, die in een uitspraak van 15 juli 2013 het *dominus litis*-beginsel (de advocaat heeft de leiding in de zaak) heeft verlaten. Overigens formuleerde het Hof daarop in een uitspraak van 2 december 2013 alweer een uitzondering: als door het neerleggen van de zaak onherstelbaar nadeel voor de cliënt dreigt moet de advocaat toch zijn eigen zin doen.

En ook in de onderhavige zaak kwam mr. X met de schrik vrij. Want ze was al de derde advocaat van deze toevoegingscliënte. Het zag er niet naar uit dat andere advocaten zouden staan te springen de zaak over te nemen. En er was sprake van tijdsdruk, want het ging om een voorlopige voorziening. De klacht werd ongegrond verklaard, maar mevrouw ging in beroep. Bij het ter perse gaan van dit boek was er nog geen uitspraak, maar er even gemakshalve van uitgaand dat het Hof de Amsterdamse raad volgt, weten we nu dus: de advocaat moet doen wat de cliënt vraagt of de zaak neerleggen, maar als dat laatste onherstelbare schade aan de cliënt toebrengt of als er geen advocaat is die de zaak kan of wil overnemen, dan moet hij toch maar liever eigenwijs zijn.

Bronnen: Hof van Discipline 15 juli 2013, zaak nr. 6577, ECLI:NL:TAHVD:2013:175; Hof van Discipline 2 december 2013, zaak nr. 6848, ECLI:NL:TAHVD:2013:310; raad van discipline Amsterdam 4 februari 2014, zaak nrs. 13-304A en 13-305A, ECLI:NL:TADRAMS:2014:34

HOOFDSTUK 2

Mr. X lijdt aan verstrengeling en tegenstrijdige belangen

Een advocaat moet niet zijn eigen belang, maar dat van de cliënt dienen. Hij mag niet optreden voor partijen die tegenstrijdige belangen hebben, en natuurlijk ook geen zaak doen die tegen zijn eigen (voormalige) cliënt is gericht. De beginselen zijn simpel – maar de praktijk niet. En de regels trouwens ook niet: die kennen zoveel ingewikkelde nuanceringen op dit gebied dat je ook daarin proeft hoe moeilijk advocaten het vinden een zaak te laten schieten.

Het is hier geen hotel

Wie bij de advocatenbalie vertrekt, kan niet altijd zomaar terugkomen. Je kunt zelfs worden geschrapt als je niet staat ingeschreven.

Had mr. X een te groot hart, zoals hij zelf zei? Hij trad op voor slachtoffers van mensenhandel en runde daarnaast een hotel. Als cliënten geen huisvesting hadden, bood hij ze weleens een kamer aan. Hij liet hun uitkeringen rechtstreeks op zijn rekening storten (een derdengeldrekening had hij niet), en betaalde de cliënten dan contant weer uit. Tot de laatste cent? We weten het niet, want uit de administratie en de verklaringen van mr. X was niet wijs te worden.

Toen mr. X vertelde dat hij zich vrijwillig wilde terugtrekken uit de advocatuur, mede omdat hij ernstig ziek was, bevestigde de deken mr. X dat hem dat veel tuchtrechtelijke ellende zou besparen.

Binnen een jaar stond mr. X alweer aan de poort, maar hij kwam er niet meer in. Zijn beklag daarover werd aangehouden en de deken vroeg om schrapping, terwijl mr. X dus niet stond ingeschreven. Dat bleek geen belemmering. Die afhankelijk makende hotelovernachtingen, de mistige administratie, de tegenstrijdige verklaringen: mr. X had zijn plek bij de balie definitief verspeeld.

Bronnen: raad van discipline 's-Gravenhage 16 april 2012, zaak nr. R.3821/11.223, ECLI:NL:TADRSGR:2012:YA3127;

Oma's gelijk

Een advies van de Orde is geen garantie dat je goed zit. Soms weet oma het gewoon beter.

Toen een pas gescheiden moeder ernstig ziek werd, sprong grootmoeder bij. Ze nam de zorg voor de kinderen grotendeels op zich en ze hielp haar dochter in de procedure tussen de ouders over de verdeling van de zorgtaken. Toen overleed de dochter, en de kinderen gingen bij vader wonen. Na enige tijd mocht grootmoeder de kinderen niet meer zien. Ze vroeg de rechtbank om een omgangsregeling.

De vader wilde mr. X als advocaat, maar die twijfelde of hij vrij stond: een kantoorgenoot van hem trad indertijd op voor de moeder. Mr. X vroeg advies aan het bureau van de Orde, en een stafjurist liet namens de deken weten geen belemmering te zien.

Maar grootmoeder beklaagde zich erover – en krijgt van de Bossche tuchtrechter gelijk. Ook al was grootmoeder in de eerdere zaak niet zelf partij, ze was er wel nauw bij betrokken geweest. Mr. X had de schijn moeten vermijden dat hij kon beschikken over vertrouwelijke informatie die tegen haar zou kunnen worden gebruikt. Mr. X was tuchtrechtelijk verantwoordelijk, al stemde het foute Orde-advies mild: gegrondverklaring zonder maatregel. Mr. X probeerde het nog bij het Hof van Discipline, maar daar dachten ze er hetzelfde over als bij de raad.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 2 juli 2012, zaak nr. B 47-2012, ECLI:NL:TADRSHE:2012:YA3305; Hof van Discipline 17 juni 2013, zaak nr. 6535, ECLI:NL:TAHVD:2013:106

'Conflict check'

Een kwartier voor de hoorzitting zag mr. X de wederpartij: kende ze die mensen niet ergens van? Jazeker, ze waren vroeger haar cliënten. En daar mag je – behoudens uitzonderingen – niet tegen optreden, zegt gedragsregel 7 lid 4.

In het verleden had mr. X een groep omwonenden bijgestaan die problemen hadden met een horecabaas. Zijn zaak werd opgedoekt, maar er

kwam op hetzelfde adres een nieuwe exploitante – en die wendde zich jaren later tot mr. X. Aanleiding: bezwaar makende bureu.

Mr. X had toch heus een ‘conflict check’ gedaan. Maar er was geen alarmbel afgestaan dat die bezwaarde bureu deel uitmaakten van de groep omwonenden van weleer. In die oude zaak stonden de cliënten namelijk onder de naam ‘Omwonenden [adres]’ in het systeem. Dan helpt zoeken op naam niet, en sta je voor je het weet tegenover elkaar bij de bezwaarschriftencommissie. En daar moest mr. X kiezen: haar nieuwe cliënte laten zitten of gedragsregel 7 lid 4 overtreden. Ze koos het laatste.

En daar deed ze niet verkeerd aan, vindt de Amsterdamse raad van discipline. Daarbij speelde mee dat de klagende bureu niet hadden willen meewerken aan uitstel, en dat de onvoorbereide cliënte geen Nederlands sprak. Ook was niet gebleken dat mr. X over vertrouwelijke informatie beschikte of dat de klagende bureu schade hadden geleden. Gedragsregel overtreden, maar de onderliggende norm van artikel 46 Advocatenwet geëerbiedigd dus.

Opmerkelijker is misschien dat de raad die ‘conflict check’ als ‘voldoende zorgvuldig’ betitelde. Hoe het Hof van Discipline daarover denkt, weten we niet, want er werd geen hoger beroep ingesteld. Mr. X ging vrijuit.

Bron: raad van discipline Amsterdam 23 januari 2013, zaak nr. 12-136A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:YA3734

Eens cliënt, altijd cliënt

Eerst trad mr. X op voor mevrouw én meneer. Als het niet zou lukken de echtscheiding in der minne te regelen zou hij zich terugtrekken, zo had hij hun bevestigd. Maar toen de schikkingspoging strandde ging mr. X verder voor mevrouw alleen. Meneer vond het goed, dus waarom niet? Omdat die toestemming er helemaal niet toe deed, zei het Hof van Discipline. Mr. X had een eigen afweging moeten maken. Juist bij zoiets emotioneels als een echtscheiding geldt ‘eens cliënt, altijd cliënt’, zo haalde men – met overontwikkeld privacybesef – ‘professor B.’ aan in zijn boek *Wat een behoorlijk advocaat betaamt*. Dat mevrouw liever geen extra inwerk-kosten maakte en zo blij was met de christelijke achtergrond van mr. X vond het Hof niet relevant.

Mr. X ging nog verder de mist in door in de procedure zichzelf aan te bieden als getuige voor mevrouw: hij kon verklaren dat over de boedelscheiding overeenstemming was bereikt in de periode dat hij voor beide echtelieden optrad. Terwijl was afgesproken dat elke overeenstemming

was vervallen, omdat men het over het geheel niet eens was geworden. Tuchtrechtelijk zeer verwijtbaar, vond het Hof, en het handhaafde de door de Haagse raad van discipline opgelegde berisping.

Bronnen: raad van discipline 's-Gravenhage 7 mei 2012, zaak nr. R.3730/11.132, ECLI:NL:TADRSGR:2012:YA3111; Hof van Discipline 4 februari 2013, zaak nr. 6474, ECLI:NL:TAHVD:2013:126

Verstrengeld

‘Er werd van twee kanten aan mij getrokken terwijl ik er zelf (het lijkt wel of men dat weleens vergeet) ook middenin zit. (...) Het is niet zo dat ik de loopjongen van alle andere betrokken partijen ben geworden. Om de lieve vrede te bewaren heb ik dat te lang en tegen te veel kosten op mij genomen maar vanaf heden niet meer.’

Met deze klaagzang in een e-mail maakte mr. X duidelijk dat hij zelf ook niet meer zo blij was met al die belangen die hij moest verdedigen – en bezegelde hij zijn lot bij de tuchtrechter.

Er kwam geld vrij bij zijn cliënte, wist mr. X, dus had hij een tip: investeren in een Roemeense vennootschap. Mr. X zelf, zijn moeder en zijn compagnon hadden dat óók gedaan. Mr. X trad trouwens ook op als advocaat van de aandeelhouder van de Roemeense vennootschap. En van die Roemeense club zelf. Zijn kantoor financierde eigenlijk mee, want hij schreef voor € 160.000 aan rekeningen die nooit werden geïncasseerd. Toen het mis ging in Roemenië incasseerde mr. X uit de uitwinning van de inventaris 24 mille op zijn derdenrekening. Die maakte hij over naar zijn eigen rekening. Hij had een pandrecht, dus hij zal er wel recht op hebben gehad. Hij stelde de anderen maar niet op de hoogte.

De klacht van zijn cliënte werd gegrond verklaard, maar de genoegdoening van een maatregel in die zaak werd haar niet gegund. Op bezwaar van de deken kreeg mr. X van de raad van discipline in Arnhem in eerste instantie vier maanden voorwaardelijke schorsing. In appel kwam er naar aanleiding van andere klachten van de cliënte nog een berisping bij.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 28 oktober 2013, zaak nrs. 13-41 en 13-42, ECLI:NL:TADRARN:2013:106 resp. ECLI:NL:TADRARN:2013:107; Hof van Discipline 16 mei 2014, zaak nr. 6977, ECLI:NL:TAHVD:2014:205

Verrassing

Een echtscheiding voor slechts € 675, all-in! Mr. X maakte op haar website reclame voor 'internetscheiden'. Met dit nieuwe concept ben je gescheiden voor je het weet. Letterlijk.

Er belde een meneer: zijn vrouw en hij wilden dat wel, zo'n internetscheiding. Ze konden een gesprek krijgen, zei mr. X. Maar dan werd het duurder. En als ze het overal over eens waren hoefde het niet.

Mr. X kreeg zonder gedoe de benodigde stukken en de procedure liep op rolletjes. Anderhalve maand na het eerste telefoontje van meneer was de echtscheiding een feit, zonder dat mr. X ooit met mevrouw had gesproken. Voor die mevrouw – die van Congolese afkomst was en zwaar in de psychische problemen zat – kwam de scheiding als een verrassing.

Dit kon zo niet, oordeelde de Bossche raad van discipline. Een advocaat mag weliswaar voor beide partijen in een echtscheiding optreden, maar dan moet hij zich wel houden aan bijzondere voorwaarden. Hij moet checken of beide partijen de regeling goed begrijpen en ze op hun mogelijkheden wijzen. En als een partij genoeg neemt met minder dan hem toekomt, moet de advocaat ervoor waken dat die partij weet wat hij doet. Mr. X had de internetscheiding inmiddels al van haar site gehaald, maar kon daarmee een berisping niet afwenden. Ze ging in beroep, maar dat haalde niets uit.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 16 december 2013, zaak nr. L146 – 2013, ECLI:NL:TADRSHE:2013:163; Hof van Discipline 6 juni 2014, zaak nr. 7033, ECLI:NL:TAHVD:2014:134

HOOFDSTUK 3

Mr. X zoekt zaken

Vooral om gedetineerden op Schiphol mogen ze graag een robbertje vechten: de toegevoegde piketadvocaat en de gekozen raadsman. Gekozen ja, maar door wie? Tuchtrechters zijn er vooral op gericht de gedetineerde cliënt tegen opgedrongen keuzes te beschermen. Voor het argument dat daarmee de vrije advocatenkeuze in het gedrang komt tonen ze zich tot nu toe niet gevoelig. Dan maar op de rechtbank wachtenden-zonder-advocaat benaderen om zaken te sprokkelen? Helaas – dat mag ook al niet.

Klantjepik

Het is nooit leuk om te horen dat je cliënt een andere advocaat prefereert. Maar als die gekozen raadsman zich een beetje collegiaal opstelt kan dat een hoop onmin voorkomen. Die welwillendheid ontbrak bij mr. X, vond mr. Y. Volgens haar had mr. X haar een strafzaak afgetroggeld: hij had haar gedetineerde cliënt bezocht zonder eerst een overnameverzoek te doen.

Eens in de zoveel tijd herhaalt de tuchtrechter de spelregels voor de gekozen raadsman: stel de behandelend advocaat tijdig, vóór je eerste bezoek, in kennis van je voornemen. Gaat die niet akkoord met de overdracht, treed dan met hem in overleg. Als dat niks oplevert: schakel de deken in.

Mr. X had zich hier niet aan gehouden. Bovendien was hij volgens het Hof in reactie op de klacht meteen in de aanval gegaan, had ‘op onderdelen minst genomen een gekleurde voorstelling van zaken gegeven’ en geen verantwoording genomen voor zijn handelen. Het werd een berisping.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 6 juni 2011, zaak nr. 10-255A, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA1687; Hof van Discipline 12 maart 2012, zaak nr. 6134, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA2574

Bellen met de bajes

Mr. X kreeg een telefoontje van een oma: of hij contact wilde opnemen met haar kleinzoon, die in de bajes zat. Mr. X mailde de penitentiaire inrichting met de vraag of de kleinzoon hem wilde bellen. Maar dat bleek in strijd met anti-ronselregels van de tuchtrechter.

Volgens vaste tuchtrechtspraak mag je niet zomaar langsgaan bij een gedetineerde die al een advocaat heeft. Maar het plaatsen van een terugbelverzoek was volgens mr. X toch echt iets anders. En hij vond het principieel onjuist dat je van de tuchtrechter altijd eerst contact met de bestaande raadsman moet opnemen. Dat staat op gespannen voet met de geheimhoudingsplicht en met het recht op vrije advocaatkeuze, en die beginselen zijn belangrijker dan de overlegregel, aldus mr. X. Maar de Amsterdamse raad van discipline deelde die visie niet: met zo'n terugbelverzoek geef je de bestaande raadsman niet de kans eerst zelf bij zijn cliënt na te gaan of die daadwerkelijk van raadsman wil wisselen. Overleg over het overnemen van de zaak zou de geheimhoudingsplicht niet hebben geschonden, en de vrije advocatenkeuze was evenmin in het geding: uit niets was gebleken dat de raadsman de cliënt tegen zijn uitdrukkelijke wens in bijstond. Het werd een berisping.

Advocaat van mr. X was Bart Nooitgedagt, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA). Hij ging namens mr. X in beroep. 'De jurisprudentie op dit gebied schrijdt voort en er lijkt geen begrip te zijn voor de fundamentele beginselen waarvoor de advocatuur behoort te staan.' Maar bij het Hof van Discipline kreeg mr. X nul op het rekest: het Hof bekrachtigde de uitspraak. Nooitgedagt van de NVSA: 'Wij strijden voort.'

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 30 oktober 2012, zaak nr. 11-324A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA3400; Hof van Discipline 10 januari 2014, zaak nr. 6628, ECLI:NL:TAHVD:2014:26

Mieren

'Nogal hijgerig', 'gemierenneuk': erg vriendelijk klinkt het niet. Maar de tuchtrechter heeft niet veel zin zich in dit soort gedoe tussen advocaten te mengen.

Het blijft moeilijk om de onderlinge sfeer gezellig te houden als een (straf)klant van advocaat wil wisselen, zo blijkt uit een recente Amsterdamse tuchtuitspraak. Nadat mr. X het dossier aan mr. Y had overgedra-

gen, ging hij langs bij de vastzittende cliënt voor een eindgesprek. Daar was mr. Y boos over, en er ontspon zich een schriftelijke discussie waarin mr. X zijn confrère 'nogal hijgerig' noemde. Hij vond dat mr. Y zich druk maakte over 'onbenulligheden' hetgeen bij hem enige twijfel deed rijzen of de cliënt bij mr. Y wel in goede handen was. En toen mr. Y excuses eiste, schreef mr. X terug dat het mr. Y zou sieren als hij excuses aanbood, maar: 'U kunt gerust zijn. Bij het uitblijven van excuses zal ik niet overwegen, laat staan serieus, de deken lastig te vallen met dit soort gemierrenneuk.'

De klacht van mr. Y dat mr. X de cliënt na de overdracht had bezocht haalde het niet, omdat mr. X dat vóór de overdracht had aangekondigd. En onnodig grievend was mr. X ook niet geweest, al was het beter geweest als hij na de dringende overnameverzoeken even de telefoon had gepakt. Advocaten moeten welwillend zijn, maar 'enig incasserings- en relativeringsvermogen' is ook geen overbodige luxe.

Bron: raad van discipline Amsterdam 5 augustus 2013, zaak nr. 13-074A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:46

Acquireren op de rechtbank

In Amerika hebben ze de *ambulance chaser*, maar wij hebben iets wat erop lijkt: de gijzelingsjager. De rechtbank stak er een stokje voor. Terecht, vond de tuchtrechter.

Als je een verkeersboete niet betaalt, kan de kantonrechter bepalen dat je mag worden gegijzeld (Wet Mulder). Mr. X ging naar de wachtruimte van de kantonrechter als er zulke gijzelingszittingen waren en bood dan aan de wachtenden ter plekke zijn diensten aan. De president van de rechtbank klaagde erover bij de deken, en die diende een dekenbezwaar in bij de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden.

Volgens mr. X was een verbod op het aanbieden van zijn diensten een schending van het recht op onbelemmerde toegang tot het recht. En nergens op de rechtbank was een bordje te bekennen dat het niet mocht. De raad van discipline Arnhem-Leeuwarden oordeelde dat mr. X zich in de wachtruimte van het gerechtsgebouw moest richten naar de regels van het gerechtsbestuur. De raad vond het niet onbegrijpelijk dat het bestuur deze acquisitiepraktijk niet duldde. Dat was niet bedoeld om mensen rechtsbijstand te onthouden, maar om de normale werkzaamheden ordentelijk te laten verlopen. De raad kwam met een pittige straf: drie maanden voorwaardelijke schorsing – maar mr. X ging in appel.

Het Hof van Discipline gooide het over een andere boeg: er was, zoals mr. X had betoogd, inderdaad geen reglement dat acquisitie in het gerechtsgebouw verbood. Maar toch mocht mr. X dat niet doen. Mensen in de wachtruimte hebben er belang bij ongestoord op de behandeling van hun zaak te kunnen wachten. Een advocaat mag daaraan geen afbreuk doen door hen ongevraagd te benaderen voor juridische bijstand. Daarom was het gedrag van mr. X niet zoals dat een behoorlijk advocaat betaamt. Mr. X beloofde zich aan de uitspraak van het Hof te houden – en het Hof volstond met een berisping.

Bronnen: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 22 november 2013, zaak nr. 51/13, ECLI:NL:TADRARL:2013:16; Hof van Discipline 6 juni 2014, zaak nr. 6999, ECLI:NL:TAHVD:2014:139

Onuitgesproken verwachtingen

Je zit op het politiebureau op verdenking van bedreiging met geweld. Je krijgt bezoek van mr. X in het kader van het Salduz-piket – maar dat zegt je waarschijnlijk weinig. Mr. X laat een kaartje achter met zijn mobiele nummer en zegt dat je hem kan bellen als de zaak een vervolg krijgt. ‘Heb’ je nu een advocaat?

De cliënt belde mr. X nadat hij vrij was gekomen, en die zei: bel maar als je een oproep hebt. Die oproep kwam, maar de cliënt kreeg mr. X niet meer te pakken. Waarschijnlijk dacht de cliënt dat mr. X op de TOM-zitting (waar de officier van justitie een taakstraf kan aanbieden) wel net zo wonderbaarlijk zou verschijnen als toen op het politiebureau. Maar mr. X wist van niks, en de cliënt stond er alleen voor. Hij werd veroordeeld tot wekelijks reclasseringscontact, en dat leidde ertoe dat hij zijn baan als geriater in opleiding kwijtraakte.

Had mr. X steken laten vallen? Nee, vond de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden. Alleen het Salduz-bezoek en de mededeling van mr. X dat de cliënt moest bellen als de zaak een vervolg zou krijgen, betekende nog niet dat er een opdrachtrelatie was voor de eventueel volgende strafzaak. En de cliënt mocht er ook niet van uitgaan dat mr. X op de een of andere manier wel van de oproep zou horen en naar de zitting zou komen. Toen hij mr. X niet te pakken kreeg had de cliënt dus zelf een andere advocaat moeten zoeken. De klacht werd ongegrond verklaard.

Bron: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 25 augustus
2014, zaak nr. 14-39, ECLI:NL:TADRARL:2014:255

HOOFDSTUK 4

Mr. X en de wederpartij

In de relatie met de wederpartij zit het conflict natuurlijk wel een beetje ingebakken. En de macht van het vroeger zo gekoesterde woord ‘confraterneel’ lijkt te tanen. Of het nou aan de omvang van de balie ligt, aan de opkomst van niet-advocaten als rechtshulpverleners of aan de eisen die het moderne procesrecht stelt: op de gedragsregels kun je niet blindvaren.

Bedreiging?

‘Ik ben in staat om in de auto te stappen om naar Rotterdam te komen! Heb je kantoor aan huis?’ Woorden van die strekking schreeuwde mr. X door de telefoon, om vervolgens de hoorn erop te gooien. Althans, dat is de lezing van mr. Y, die een klacht indiende omdat hij zich door mr. X bedreigd had gevoeld. Mr. X ontkent alles. Het was dus het woord van de een tegen dat van de ander en daar ging de klacht op onderuit. Maar zou het anders zijn geweest als mr. X de gestelde feiten had erkend? De Amsterdamse raad van discipline toetste aan de maatstaf voor het handelen ten opzichte van de wederpartij, die de advocaat een grote mate van vrijheid gunt. Dat er ‘over en weer oncollegiaal was gesproken’ stond volgens de raad wel vast. Maar bedreiging leek de raad ook in de lezing van mr. Y niet te bespeuren.

Bron: raad van discipline Amsterdam 22 juni 2010, zaak nr. 09-338A, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA0751

Afschuiven

Mr. X had in de allerlaatste versie van een conceptovereenkomst een wijziging aangebracht, zonder de advocaat van de wederpartij daarop te wijzen. Althans, dat beweerde klager. Mr. X zei dat alles keurig telefonisch was besproken, en zijn lezing van het verhaal kwam de Amsterdamse

raad van discipline niet bij voorbaat onaannemelijk voor. Tja, dan trekt de klager aan het kortste eind: de klacht miste feitelijke grondslag. En in een ‘ten overvloede’ voegde de raad daar fijntjes aan toe: het ligt op de weg van een advocaat concepten voor een overeenkomst integraal door te lezen alvorens een definitieve versie ter ondertekening voor te leggen aan zijn cliënt, zeker als dit een vaststellingsovereenkomst ter beëindiging van een geschil betreft. Deze verantwoordelijkheid kan niet worden afgeschoven op de advocaat van de wederpartij. Dit geldt temeer als de advocaten enkele gewijzigde en relatief overzichtelijke concepten zonder specifieke toelichting hebben uitgewisseld. Niet klagen dus, maar lezen, mr. X.

Bron: raad van discipline Amsterdam 11 oktober 2011, zaak nr. 11-035Alk, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA2048

‘Confraterneel’

Onnodig grievende uitlatingen over de wederpartij: daar is de tuchtrechter meestal niet zo streng in. Maar in dit geval ging het om een echtscheiding waarbij jonge kinderen waren betrokken. Bovendien, zo wist ook mr. X, kregen die kinderen zijn brieven en stukken te lezen. De uitspraak bevat een hele serie citaten waaruit de Amsterdamse raad van discipline afleidt dat mr. X daar totaal geen rekening mee hield. Uiteindelijk werd mr. X zelf zo bang voor de wederpartij dat hij de rechtbank vroeg om extra beveiliging op de echtscheidingszitting. Hij legde dat uit in een brief aan de advocaat van de wederpartij met vermelding ‘confraterneel’. Maar dat woord bleek niet te werken als magisch schild tegen de intimiderende wederpartij. De verzender mag in zo’n geval wel vertrouwen dat de ontvangende advocaat die brief niet aan de rechter overlegt. Maar hij mag er niet van uitgaan dat ook de cliënt in het ongewisse blijft. Daar moet de ontvangende advocaat zelf een afweging over maken, aldus de raad. Mr. X kreeg twee maanden voorwaardelijke schorsing.

Bron: raad van discipline Amsterdam 11 oktober 2011, zaak nr. 11-036H, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA2040

Substantiëren doe je zo

Een advocaat moet in de dagvaarding vertellen wat het standpunt is van de wederpartij, aldus artikel 111 Rechtsvordering. Dan moet je hem ook enige ruimte geven als hij daarbij een beroep moet doen op confraternele correspondentie. Met die boodschap haalde het Hof van Discipline een streep door een eerdere uitspraak van de Haagse raad van discipline. Mr. X had in de dagvaarding het standpunt van de wederpartij geformuleerd aan de hand van een brief met schikkingsvoorstel van mr. Y. Mr. X had die dagvaarding vooraf aan mr. Y in concept toegestuurd, maar daarbij niet gevraagd of het goed was dat hij uit de confraternele school klapte. Terwijl in gedragsregel 12 toch staat dat advocaten zich alleen mogen beroepen op brieven die ze elkaar hebben gestuurd, als het belang van hun cliënt dat ‘bepaaldelijk vordert’, en dan pas na overleg met de advocaat van de wederpartij – en als die niet akkoord gaat: de deken. En dan is er ook nog gedragsregel 13 die zegt dat op schikkingsonderhandelingen tussen advocaten in rechte helemaal geen beroep mag worden gedaan. De Haagse raad van discipline vond dat mr. X die regels had overtreden. Maar in hoger beroep zegt het Hof van Discipline van niet. Mr. X had de woorden van Y niet als schikkingsvoorstel maar als standpunt weergegeven. En als mr. Y bezwaren had, had hij volgens het Hof maar aan de bel moeten trekken toen hij de concept-dagvaarding onder ogen kreeg.

Bronnen: raad van discipline 's-Gravenhage 17 mei 2010, zaak nr. R.3370/09.202, ECLI:NL:TADRSGR:2010:YA1064; Hof van Discipline 14 maart 2011, zaak nr. 5808, ECLI:NL:TAHVD:2011:YA2160

Bedonderd en belazerd

Mr. X had het kort geding gewonnen: de wederpartij mocht zich niet meer negatief uitlaten over zijn cliënt, op straffe van een dwangsom van € 5.000 per keer. Dat tikt lekker aan – als je overtredingen weet te vinden. De cliënt van mr. X noemde drie heren die konden verklaren dat de wederpartij weer lelijke dingen had gezegd. Mr. X belde ze op, vroeg om bevestiging en stuurde ze een e-mail met zijn weergave van het gesprek. Zo zou een van hen de wederpartij hebben horen zeggen dat hij zich ‘bedonderd en belazerd voelde.’

Maar dat had hij helemaal niet gezegd, verklaarde deze getuige voor de tuchtrechter, en ook de anderen zeiden dat mr. X hun onder pressie dingen in de mond had gelegd. Bovendien stond de wederpartij onder zware druk toen mr. X de dwangsommen vorderde, vanwege een beslag op zijn appartement dat hij twee dagen later aan een koper moest leveren. En ten slotte had mr. X die vijftien mille gebruikt om zijn eigen nota's te verrekenen.

Mr. X had het vertrouwen in de advocatuur geschaad, oordeelde de raad van discipline in Arnhem. Hij was niet eerder met de tuchtrechter in aanraking gekomen. Zo kwam de raad tot een berisping.

Bron: raad van discipline Arnhem 11 juni 2012, zaak nr. 11-38, ECLI:NL:TADRARN:2012:YA2787

Niet in beton gegoten

De rechter zou al uitspraak gaan doen, en dan mag je je als advocaat niet zonder toestemming van de wederpartij tot de rechter wenden, zegt gedragsregel 15. Maar uitzonderingen bevestigen de regel.

De zaak stond voor vonnis toen mr. X ontdekte dat elders een procedure had gelopen. Mr. X vroeg de advocaat van de wederpartij om de processtukken in die andere zaak – tevergeefs. De stukken kwamen toch boven water, en daaruit bleek dat de cliënte van mr. X geheel ten onrechte was gedagvaard, aldus mr. X. Maar de wederpartij vond het niet goed dat mr. X die stukken nog in het geding bracht. Mr. X meldde de deken dat hij ze toch zou indienen, en voegde de daad bij het woord. Om verdere schade en kosten voor zijn cliënte te voorkomen.

De raad van discipline in Den Bosch had er geen moeite mee: gedragsregel 15 lid 2 moest wijken voor het bijzondere belang van de cliënt.

De gedragsregels zijn een praktische uitwerking van artikel 46 Advocatenwet, maar je kunt ze niet blindelings volgen. Als mr. X de stukken niet had overgelegd, had zijn cliënt misschien wel geklaagd dat mr. X zijn belangen had verwaarloosd, en die klacht was misschien door de tuchtrechter wél gehonoreerd.

Er werd nog even gesputterd in appel, maar uiteindelijk legde een ieder zich bij de uitspraak van de Bossche tuchtrechter neer.

Bron: raad van discipline 's-Hertogenbosch 4 maart 2013, zaak nr. M275-2012, ECLI:NL:TADRSHE:2013:YA3985

HOOFDSTUK 5

Mr. X en de pers

Moeten advocaten in gevoelige zaken echt vooraf inzage vragen van journalisten om hun quotes te controleren? Als het aan de Arnheems/Leeuwarder tuchtrechter ligt wel. Maar er zijn al ‘zo weinig advocaten die durven zeggen waar het op staat. Het is vooral uurtje-factuurkje en veiligheid troef’, aldus advocaat Richard Wagemans. Wie de schoen past trekke hem aan – als er maar geen publicitaire spelletjes worden gespeeld.

Strafdossier in de krant

Nu eens geen mr. X, maar mr. Tom Eskes – een advocaat die zelf de publiciteit zocht in zijn strijd met het openbaar ministerie over de mate van vrijheid van advocaten om derden kennis te laten nemen van strafdossiers. Eskes kreeg van het OM het verwijt dat hij in twee zaken in strijd met regel 10 van de Gedragsregels 1992 had gehandeld. Lid 1 van die gedragsregel zegt onder meer dat een advocaat bij het verstrekken van informatie aan derden over een zaak gerechtvaardigde belangen van derden in acht neemt. Lid 2 zegt dat een advocaat in een strafzaak geen afschrift van processtukken aan de media verstrekt, en dat hij terughoudend is met het geven van inzage in die stukken.

Eskes had in één zaak een wethouder afschrift van het dossier verstrekt om de moeder van een verkeersslachtoffertje te steunen in haar strijd om de verkeersveiligheid ter plaatse te verbeteren. In een andere zaak had hij de pers inzage gegeven in een proces-verbaal van verhoor, terwijl de officier bij de verstrekking uitdrukkelijk vermeld had dat de stukken niet bedoeld waren om aan derden te verstrekken. Waar de Haagse raad van discipline vond dat Eskes over de schreef was gegaan, dacht het Hof van Discipline daar anders over. In het eerste geval had Eskes geen verkeerde afweging gemaakt, aldus het Hof. In het tweede geval overwoog het Hof dat de officier een eenzijdige mededeling had gedaan – en daar hoefde Eskes zich niets van aan te trekken.

Bron: raad van discipline 's-Gravenhage 14 juni 2010, zaak nr. R.3357/09.189, ECLI:NL:TADRSGR:2010:YA0901; Hof van Discipline 14 februari 2011, zaak nr. 5820, ECLI:NL:TAHVD:2011:YA1407

Anonieme beschuldiging

Stel: je krijgt een anonieme e-mail. Daarin fluistert iemand je in dat een medewerker van jeugdzorg jouw cliënte haar kind wil afnemen en daarom valselijk over haar gezin heeft gerapporteerd. Wat doe je met zo'n bericht? Mr. X stapte naar de pers.

De anonieme mail leek afkomstig van een collega van de beschuldigde medewerker. Jeugdzorg ontving ook zo'n bericht. Mr. X wachtte het even af: zou jeugdzorg met hem of zijn cliënte contact opnemen? Toen dat na een paar dagen niet was gebeurd, benaderde hij samen met cliënte een journalist.

De beschuldigde medewerker en zijn werkgever klagen: waarom naar de pers? Had mr. X niet eerst contact met jeugdzorg kunnen zoeken? Kennelijk had mr. X hen onnodig willen schaden.

Maar volgens de Bossche raad van discipline had mr. X zich niet vergalopperd. Jeugdzorg had niet (tijdig) laten weten wat men met die e-mail ging doen. De cliënte had er alle belang bij de zaak te laten uitzoeken. Ook de klacht dat mr. X de informatie uit de anonieme mail in een andere zaak had gebruikt, was ongegrond.

Bron: raad van discipline 's-Hertogenbosch 7 januari 2013, zaak nr. R158-2012, ECLI:NL:TADRSH:2013:YA3724

Spelletjes

Het waren vast mooie plaatjes indertijd: Bram Moszkowicz, met zijn cliënte Estelle Cruijff, te zien in *De Telegraaf* en op *RTL Boulevard*. Maar de cliënte was er niet blij mee. Toen zij eind 2012 Moszkowicz inruilde voor Nico Meijering, zei die in *NRC Handelsblad* dat Moszkowicz bij herhaling *De Telegraaf* en *RTL Boulevard* had getipt als hij met zijn cliënte had afgesproken. Verder stond in de krant: 'Volgens de nieuwe raadsman van [cliënte], [verweerder], heeft [mr. M.] in samenwerking met *De Telegraaf* en *RTL Boulevard* voortdurend publicitaire spelletjes met [cliënte] gespeeld.' *Telegraaf* en *Boulevard* waren verbolgen en dienden een klacht in: Meijering had ten onrechte de indruk gewekt dat ze geen objectieve journalis-

tiek bedreven en dat sprake zou zijn van gekleurde berichtgeving. Dat had hij geenszins gesuggereerd, antwoordde Meijering. Tips maken media niet subjectief. Waarmee hij niet wilde zeggen dat de klagers objectieve journalistiek bedreven. Wat betreft die term 'publicitaire spelletjes': dat was geen quote, het waren de woorden van de journalisten. En trouwens: *De Telegraaf* en *RTL Boulevard* waren niet ontvankelijk – hij had alleen Moszkowicz een verwijt gemaakt, aldus Meijering.

Met dat laatste is de Amsterdamse raad van discipline het niet eens: klagers hadden voldoende gemotiveerd gesteld dat zij in hun belangen waren getroffen – het criterium om een klacht te mogen indienen. Maar voor het overige kreeg Meijering gelijk: de klacht werd afgewezen.

Bron: raad van discipline Amsterdam 12 november 2013, zaak nr. 13-144A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:148

Bloedlink

Burgemeester Link was boos. Op advocaat Richard Wagemans, die optrad voor een ambtenaar die strafontslag had gekregen. In het blad *Binnenlands Bestuur* zei Wagemans dat het ontslag was gebaseerd op een rapport dat op instigatie van de burgervader te Schinnen was vervalst. Volgens Wagemans was de ontslagen ambtenaar '10.000 keer meer integer dan Link ooit zal worden'. Ook leed Link volgens de advocaat aan 'Leersiaans narcisme'. Wagemans verloor de ontslagprocedure, en ook de tegen hemzelf gerichte klachtprocedure liep in eerste instantie niet goed af.

Volgens de Bossche raad van discipline vielen de uitlatingen van Wagemans niet onder de grote vrijheid die een advocaat heeft bij de belangenbehartiging. Reden: de burgemeester was niet de wederpartij in de ontslagzaak. Dat was namelijk het College van B en W. En getoetst aan de buiten die belangenbehartiging geldende normen waren de uitlatingen onnodig grievend: op de persoon gericht, waarbij de publieke functie in ernstig diskrediet was gebracht, buiten de rechtszaal, en zonder duidelijk belang voor de zaak van zijn cliënt. Aldus de raad.

In *NRC Handelsblad* kondigde Wagemans hoger beroep aan: 'Er zijn al zo weinig advocaten die durven zeggen waar het op staat. Het is vooral uurtje-factuurtje en veiligheid troef.'

Wagemans kreeg bij het Hof gelijk. De formule 'B en W is ongelijk aan B' mocht dan bestuursrechtelijk juist zijn, dat nam niet weg dat er, althans in de opvatting van Wagemans en zijn cliënt, feitelijk sprake was van een geschil tussen de burgemeester en zijn cliënt, aldus het Hof. De ruime

norm die geldt in het kader van de belangenbehartiging was dus wel de-
gelijk van toepassing. En die norm had Wagemans net niet overschreden.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 16 december
2013, zaak nr. L 144-2013, ECLI:NL:TADRSH:2013:162; Hof van
Discipline 7 juli 2014, zaak nr. 7039, ECLI:NL:TAHVD:2014:122

Schimmig

Praten met de pers: het is op eieren lopen. En de raad van discipline
Arnhem-Leeuwarden heeft het er niet gemakkelijker op gemaakt. Noch
voor advocaten, noch voor journalisten.

De feiten in een notendopje: mr. X, die optrad voor onder bewind gestel-
den, had volgens de krant gezegd dat de bewindvoerder er een puinhoop
van had gemaakt. En, citeerde de krant mr. X tussen aanhalingstekens:
'Het is een schimmig bedrijf. Het is niet transparant over wat het doet.
Daarnaast heb ik het idee dat ze ook niet kundig zijn.' Mr. X ontkende
dat hij dat van die 'schimmigheid' op die manier had gezegd.

De raad van discipline zei: het gaat hier om een gevoelige aangelegenheid
waarbij de belangen van relatief kwetsbare personen aan de orde waren.
Mr. X moest daarom zijn woorden zorgvuldig kiezen. Als mr. X 'schimmig'
gezegd had, handelde hij klachtwaardig. En als hij het niet gezegd had,
ook: in gevallen als deze moet je als advocaat inzage vragen in de publi-
catie, aldus de tuchtrechter. Mr. X kreeg een waarschuwing.

In deze zaak werd geen appel ingesteld. Dat is wel jammer, want het zou
interessant zijn te horen hoe het Hof van Discipline erover denkt. Is dit
een terechte inperking van de grote vrijheid die een advocaat heeft bij
het behartigen van de belangen van zijn cliënt? Wat is de relevantie van
de kwetsbaarheid van de cliënten van mr. X nu de negatieve kwalificaties
niet over hen gingen? Zijn kwesties als deze het waard een algemene regel
te formuleren die het werk van journalisten bemoeilijkt en daardoor de
vrijheid van meningsuiting kan hinderen? Hopelijk is er snel weer eens
een akkefietje waarin het Hof van Discipline over dit soort vragen duidel-
ijkheid kan geven.

Bron: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 12 mei 2014,
zaak nr. 13-273, ECLI:NL:TADRARL:2014:142

Corruptieschandaal

Had de bank wel in ‘echte’ obligaties belegd, zoals in het prospectus stond geschreven? Of was er sprake van een corruptieschandaal waarvan zijn cliënten de dupe waren?

Mr. X was naarstig op zoek naar bewijs van het laatste. Hij vroeg een accountantsclub de kwestie te onderzoeken. De antwoorden stemden mr. X niet tevreden. Hij vroeg een andere accountant naar de antwoorden te kijken. Die zei dat geen deskundig handelend accountant zo had kunnen adviseren. Mr. X rook bloed en stapte naar de Accountantskamer, het openbaar ministerie en: de pers.

De second opinion gaf misschien wel enig aanknopingspunt voor het verwijt van mr. X dat de accountants opzettelijk onjuist hadden geadviseerd, maar zeker was dat niet. Straf- en tuchtrechtelijke aangifte was geoorloofd, oordeelde de tuchtrechter in Amsterdam. Dat mr. X met dat laatste al een poosje had bedreigd zonder door te zetten was weinig fraai – niet erger dan dat. Maar naar een journalist stappen voordat straf- en tuchtrechter hadden geoordeeld: dat ging te ver. Valsheid in geschrifte, oplichting: dat zijn beschuldigingen die enorme schade kunnen veroorzaken. Mede gezien zijn hoedanigheid van advocaat en de opdrachtrelatie had mr. X moeten afwachten wat er uit de onderzoeken kwam.

Mr. X kreeg ook op zijn kop omdat hij de opdrachtovereenkomst met de accountants had ondertekend ‘namens D Advocaten’ en later beweerde dat hij alleen voor zichzelf was opgetreden. Zo’n dwaalspoor past een advocaat niet. Maar: bij het ter perse gaan van dit boek liep er een appel-procedure onder zaaknummer 7274.

Bron: raad van discipline Amsterdam 12 augustus 2014, zaak nr. 14-011A, ECLI:NL:TADRAMS:2014:204

HOOFDSTUK 6

Mr. X doet niks

Lui is mr. X maar zelden. Zijn niets-doen lijkt vaker te worden ingegeven door onmacht en stress, of door ijdelheid en een ernstige behoefte aan geld.

Begeleiding helpt

De klacht was terecht, erkende de advocaat die in een echtscheidingsprocedure had verzuimd tijdig verweer te voeren, en vervolgens vergat in appel alsnog (een hogere) kinderalimentatie te vragen. Maar moest hij echt onvoorwaardelijk geschorst worden voor drie maanden? Hij had spijt betuigd en had als gevolg van de kwestie afscheid moeten nemen van zijn kantoor in Tiel. Hij was vanuit huis gaan werken en kreeg inmiddels begeleiding van het kantoor van zijn gemachtigde in de klachtprocedure. Gelet op de ernst van de klacht en het feit dat de advocaat al meermalen voorwaardelijk was geschorst, viel aan een onvoorwaardelijke schorsing volgens het Hof van Discipline niet te ontkomen. Maar gezien de begeleiding en het feit dat de advocaat sindsdien 'klachtvrij' was, matigde het Hof de drie maanden onvoorwaardelijk tot twee maanden voorwaardelijk en één maand onvoorwaardelijk.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 8 juli 2009, zaak nr. 08.112; Hof van Discipline 1 februari 2010, zaak nr. 5550, ECLI:NL:TAHVD:2010:YA0303

Piketpaaltjes

Wie een piketmelding krijgt, moet zo spoedig mogelijk contact opnemen met de cliënt. Ook als hij denkt dat dat geen nut heeft, besliste de raad van discipline in Amsterdam.

Dag één: mr. X kreeg een piketmelding Wet tijdelijk huisverbod. De politie vertelde mr. X dat de man in kwestie onderdak had gevonden; het verbod

liep al over vijf dagen af. Mr. X nam geen contact met de cliënt op, want wat was het nut?

Dag twee: de cliënt belde mr. X. Maar mr. X had geen tijd. En een voorlopige voorziening vragen had geen zin omdat de einddatum van het verbod in zicht is. Mr. X verwees de man naar andere kantoren.

Toen de man zich bij de tuchtrechter beklaagde, zei mr. X dat het de cliënt eigenlijk niet om die voorlopige voorziening te doen was, maar om beslaglegging op bankrekeningen van zijn partner. En ze had de man als dwingend en onaangenaam ervaren, waardoor de noodzakelijke vertrouwensrelatie niet tot stand was gekomen.

Dit kon echt niet, vond de tuchtrechter. Een piketadvocaat moet altijd zo snel mogelijk contact opnemen met de cliënt. En de verplichtingen uit de piketdienst gelden de dag na de melding nog steeds. Bovendien maakte mr. X een inhoudelijke fout: de man had wél belang bij een voorlopige voorziening. Het huisverbod kon worden verlengd – en dat gebeurde ook. Mr. X werd berispt.

Bron: raad van discipline Amsterdam 20 maart 2012, zaak nr. 11-220A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA2537

Zeg nooit nooit

Bram Moszkowicz is in zes zaken geschrapt, maar dat hoeft nog niet te betekenen dat hij nooit meer advocaat zal zijn. Het tuchtrecht kent geen levenslang.

Of hij het wil is een tweede, maar Bram Moszkowicz zou opnieuw een verzoek tot inschrijving op het tableau kunnen doen. De raad van toezicht kan zich tegen inschrijving verzetten, zegt artikel 4 Advocatenwet. En tegen die beslissing is dan weer beklag mogelijk bij het Hof van Discipline, zegt artikel 5 lid 2. Eerder volgde broer Robert Moszkowicz dat pad met succes – om later nogmaals te worden geschrapt.

Wil zo'n poging kans van slagen hebben, dan zal er wel enige tijd overheen moeten zijn gegaan. Verder zal duidelijk moeten zijn dat de ex-advocaat zijn zaakjes inmiddels helemaal voor elkaar heeft.

Financiën en kantoororganisatie op orde brengen dus, jaarrekeningen indienen, en natuurlijk de teleurgestelde cliënten compenseren. Maar – helaas voor de klagende cliënten – vooralsnog lijkt het er niet op dat Moszkowicz een comeback overweegt.

Bronnen: Hof van Discipline 22 april 2013, zaak nr. 6611, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4171, zaak nr. 6612, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4172, zaak nr. 6613, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4173, zaak nr. 6614, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4174, zaak nr. 6615, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4175, zaak nr. 6616, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4176

Bijlmerramp

Letselschade-advocaat mr. X, die op dezelfde dag als Bram Moszkowicz werd geschrapt door de Amsterdamse raad van discipline, kreeg in hoger beroep een aanmerkelijk lagere straf.

Mr. X liet twee slachtoffers van de Bijlmerramp jarenlang in het ongewisse over het verloop van hun zaak, terwijl hun vordering al lang was verjaard. Hij 'had bij hen hoop gekoesterd, wetende (...) dat die hoop ijdel zou zijn', aldus het Hof van Discipline, terwijl het ging om 'een voor klaagsters belangrijke en emotionele zaak'. De cliëntes, die de Nederlandse taal en het Nederlandse rechtssysteem nauwelijks kenden, hadden nooit iets van mr. X op papier ontvangen. Hij had een van hen overgehaald een eerdere klacht tegen hem in te trekken met de toezegging dat hij alsnog zou gaan procederen – gezien de verjaring een loze belofte. Mr. X sprak voor het Hof van 'een grote mate van eigen schuld' bij de dames: een van de klaagsters zou hebben geweten dat de zaak kansloos was en hem daarover niet hebben geïnformeerd. Een misplaatste beschuldiging, vindt het Hof. Toch ging de schrapping die de Amsterdamse raad van discipline had bevolen, het Hof van Discipline duidelijk te ver. Het werd een voorwaardelijke schorsing van drie maanden. Het Hof liet meewegen dat mr. X in twintig jaar praktijk slechts één berisping had gehad, en dat hij niet uit was geweest op financieel gewin. Bovendien achtte het Hof twee verwijten in hoger beroep alsnog ongegrond: dat mr. X een van de cliëntes had verteld dat haar schadeclaim was gehonoreerd, en dat hij had geveinsd in Haarlem kantoor te houden om daar op de piketlijst te kunnen komen. Mr. X, die ook advocaat was van een aantal slachtoffers van het Alphense schietdrama, kon zijn werk dus voortzetten – maar wel met een voorwaardelijke schorsing die hem twee jaar lang als zwaard van Damocles boven het hoofd zou hangen.

Bronnen: Hof van Discipline 24 mei 2013, zaak nr. 6624, ECLI:NL:TAHVVD:YA4285; raad van discipline Amsterdam 30 oktober 2012, zaak nrs. 12-163A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA3393, 12-164A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA3393 en 12-165A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA3393

Zwijgend van het tableau

Mr. X trad via een rechtsbijstandsverzekeraar op voor een werkgever die oud-werknemers wilde aanpakken wegens overtreding van hun concurrentiebeding. Maar mr. X liet na een beslag over te laten betekenen, verzuimde op veel punten stelling in te nemen of gemotiveerd verweer te voeren en hij kwam tijdens de comparitie niet opdagen. In hoger beroep betaalde mr. X het griffierecht niet op tijd, met als gevolg niet-ontvankelijkverklaring. Hetgeen de cliënt mocht vernemen van de deurwaarder, die het arrest kwam betekenen. Schade wordt begroot op twee ton.

De cliënt klaagde (bijgestaan door een nieuwe advocaat) over mr. X bij de Haagse raad van discipline. En weer koos mr. X voor de zwijgtactiek. Met als gevolg dat vrijwel alle grieven met een vaartje gegrond werden verklaard, de tuchtrechter mr. X ook verweet dat hij zich niet was komen verantwoorden en hem pardoos van het tableau schrapte. Daarbij sprak de raad ook uit dat mr. X niet de zorgvuldigheid had betracht die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt. Daarmee kan de cliënt dan (uiteeraard: met advocaat) naar de civiele rechter om te trachten die twee ton op mr. X te verhalen. Enige pluspuntje voor de cliënt wellicht: zo haal je de premie van je rechtsbijstandsverzekering er wel uit.

Bron: raad van discipline 's-Gravenhage 14 april 2014, zaak nr. R. 4373/13.270, ECLI:NL:TADRSGR:2014:107

HOOFDSTUK 7

Mr. X gaat (te) ver voor zijn cliënt

Mr. X laat zich soms een tikje te veel meeslepen door de avonturen van zijn cliënt. Het levert mooie verhalen op, maar voor mr. X zijn ze pijnlijk – en soms ronduit doodeng.

Cliënt verstopt op de achterbank

Wat moest mr. X kiezen: trouw aan zijn vriend, of aan de autoriteiten? Mr. X koos voor zijn vriend.

De deurwaarders en de politie stonden voor de woning van zijn bevriende (ex-)cliënt toen mr. X daar poolshoogte kwam nemen. Mr. X vertelde dat hij advocaat was; een deurwaarder vertelde hem dat het ging om een lastige incasso en dat men zou gaan binnentreden op grond van artikel 592 Rv (gijzeling). Mr. X vertrok, belde met zijn ex-client, kwam terug en bood de deurwaarders aan de sleutel van de woning te gaan halen bij de vader van zijn ex-client. Toen mr. X wegreed hield de politie hem tegen – en trof in de auto, verstopt op de achterbank, de ex-client aan.

Het Hof van Discipline was ervan overtuigd dat mr. X opzettelijk aan de vluchtpoging had meegewerkt. Onherroepelijke rechterlijke uitspraken dienen door een ieder te worden gerespecteerd, en juist advocaten moeten dit beginsel hooghouden, aldus het Hof. Mr. X had het vertrouwen in de advocatuur zeer ernstig geschaad: vier maanden onvoorwaardelijke schorsing.

Mr. X vertelde later in het *Advocatenblad* wat er tijdens die schorsing in slapeloze nachten door zijn hoofd spookte. 'In de eerste plaats het financiële. Die schorsing heeft me € 150.000 gekost. Een stagiaire is weggelopen met zijn praktijkje, banken geven je geen krediet meer. En je kunt in de tussentijd niets nieuws in gang zetten, dus na die vier maanden moet je min of meer opnieuw beginnen.' En dan was er natuurlijk de psychische kant. 'Ik was verschrikkelijk geschokt door de hoge sanctie. Je kent de verhalen uit de pers, je denkt: zoiets gebeurt als je de stichting derdengelden hebt leeggesnoeven. Ik had nooit, nooit verwacht dat er bij mij zo'n straf uit zou komen. Je voelt je een halve boef. Het maakt je heel onzeker.'

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 17 maart 2009, zaak nr. 08-290A en 08-293A, ECLI:NL:TADRAMS:2009:YA0759; Hof van Discipline 11 januari 2010, zaak nr. 5459, ECLI:NL:TAHVD:2010:YA0253; Trudeke Sillevius Smitt, 'De pijn van de tucht', *Advocatenblad* 2011, nr. 4

Kansloos beroep

Wie niet horen wil moet maar voelen, dat was zo'n beetje de gedachte van mr. X toen hij namens zijn cliënt beroep instelde. De rechtbank had bepaald dat zijn cliënt € 50 alimentatie per kind moest betalen. Mr. X had hem afgeraden van die beslissing in appel te gaan, en beëindigde na een gesprek hierover de dienstverlening. Maar toen de cliënt geen opvolgende advocaat kon vinden, zette mr. X de behandeling van de zaak toch voort – en ging uiteindelijk op verzoek van cliënt ook maar in hoger beroep. Jammer genoeg stond niet op papier dat mr. X het appel had afgeraden. En jammer genoeg kon hij ter zitting bij het hof echt niets zinnigs bedenken om het appel toch nog te doen slagen. Het hof vervijfvoudigde de alimentatie, en de cliënt diende (onder meer hierover) een klacht in. De Amsterdamse raad van discipline vindt het klachtwaardig: mr. X had zijn cliënt blootgesteld aan een (te verwachten) terechtwijzing door de rechter. In strijd met de zorgplicht, en goed voor een 'enkele waarschuwing'.

Bron: raad van discipline Amsterdam 21 september 2011, zaak nr. 11-025A, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA2016

Afgeperst

Samen naar de seksclub, samen een lijntje coke: mr. X had een leuke avond met zijn cliënt, en de cliënt trakteerde. Maar zo gezellig bleef het niet. Toen de cliënt weer vastzat, moest er geld van zijn gewone rekening naar zijn bajesrekening. Mr. X regelde het wel even, buiten de kantooradministratie om. En toen de cliënt weer vrij was, reed mr. X hem rond. Het pistool van de cliënt ging zo nu en dan mee. Of mr. X bracht de kinderen naar het zwembad. Of hij verrichtte wat advocatenwerk, waar de cliënt niet voor hoefde te betalen. Of hij 'leende' hem geld, eerst vrijwillig – en uiteindelijk onder bedreiging.

Mr. X ging naar de deken voor hulp, en er volgden vele gesprekken. Na overleg met het OM sommeerde de deken de cliënt zijn afpersingspraktijken te stoppen. Op zeker moment kwam de deken erachter dat mr. X een pand had waarin een bordeel werd gerund. En op zeker moment sloeg de bijstand om in een onderzoek en een klacht.

De Haagse raad van discipline zegt het mooi: mr. X had zijn onafhankelijkheid prijsgegeven. Het leverde hem drie maanden voorwaardelijke schorsing op. Maar ook de deken krijgt kritiek: hij had niet duidelijk gemaakt waar de hulp was geëindigd en het tuchtrechtelijk onderzoek was begonnen.

Bron: raad van discipline 's-Gravenhage 2 juli 2012, zaak nr. R.3923/12.57, ECLI:NL:TADRSGR:2012:YA3143

Kom van dat dak af

Ga niet bij je cliënte op het dak zitten, en denk na voor je in beroep gaat. Dat kun je leren van de advocaat die zich fysiek mengde in de ruzie tussen zijn cliënte en haar buurman.

Mr. X stond een cliënte bij in een conflict over een dakterras. Haar buurman mocht zo'n terras op grond van een erfdiensbaarheid op haar dak aanleggen, maar over de uitvoeringswijze verschilden partijen heftig van mening. Dus ging mr. X op het dak zitten op de dag dat de terrasleggers aan de gang zouden gaan. Zo met mevrouw en haar advocaat op dat dak konden de mannen natuurlijk hun werk niet doen.

Buurman verzocht mr. X het dak te verlaten, maar mr. X bleef zitten. Er ontstonden schermutselingen; de politie was snel ter plaatse. Bij de Amsterdamse raad van discipline vertelde mr. X dat hij op het dak had plaatsgenomen om te onderzoeken wat voor soort dakterras de buurman wilde aanleggen. Maar dat had hij volgens de tuchtrechter wel met juridische middelen – een deurwaarder – kunnen achterhalen.

Mr. X kreeg in eerste instantie een waarschuwing, maar het Hof van Discipline deed er een schepje bovenop. Mr. X had aangestuurd op een rechtstreekse confrontatie met de buurman, terwijl hij wist dat die een advocaat had. Hij had eigenrichting gepleegd en zich uitermate provocerend gedragen. Een zekere afstand hoort bij het vak en mr. X liet ook ter zitting blijken dat hij dat niet begreep. Omdat alleen de advocaat in beroep was gegaan, mocht de appelrechter uitsluitend met eenparigheid van stemmen de maatregel verzwaren. Aldus geschiedde: mr. X kreeg een berisping.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 23 mei 2011, zaak nr. 10-342U, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA1667; Hof van Discipline 17 februari 2012, zaak nr. 6125, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA3225

In onschuld gewassen

Een simpel kort gedingetje: terugvordering van twee miljoen euro na ontbinding van een aandelenverkoopovereenkomst. Gedaagde betwistte uitsluitend de incassokosten. Alleen: die gedaagde was net veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf wegens drugshandel – en in het strafvonnis stond onder andere dat hij een grote zak contant geld had die hij niet kon verklaren. Witwassen, dacht de voorzieningenrechter. En de advocaten van de betrokken partijen mochten aan de tuchtrechter komen uitleggen waarom zij daar níet aan hadden gedacht.

Mr. X, advocaat van gedaagde, zei dat hij op de informatie van zijn cliënt mocht afgaan, maar de Bossche raad van discipline oordeelde dat hij nader had moeten informeren. En dat hij de voorzieningenrechter had voorgelegd. Hij werd voor zes maanden geschorst, waarvan drie voorwaardelijk. Mr. Y, advocaat van eiser, moest verschijnen voor de tuchtrechter in Arnhem.

De tuchtrechter somde op wat er zoal op witwassen wees. Haar cliënt was al voor witwassen veroordeeld toen zij aan de zaak begon. Die aandelendeal stond op een ongedateerd A4'tje. De koopsom van twee miljoen was contant betaald, terwijl de verkoper de aandelen zelf nog niet in bezit had. De rechterhand van Desi Bouterse was zijdelings bij de zaak betrokken. En toch zag mr. Y in het waggelende en kwakende geval geen eend. Daar kwam bij dat ze tegenover de kortgedingrechter onwaarheid had gesproken. Mr. Y zag in dat ze naïef was geweest. Ze kreeg een voorwaardelijke schorsing van twee maanden.

In de zaak tegen mr. Y ging de Algemeen Deken in appel. Het ging hem erom dat de Arnhemse raad van discipline het gedrag van mr. Y had goetst aan de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme. Die wet was volgens de Deken niet van toepassing in gevallen als deze, dat zegt die wet zelf in artikel 1 lid 2. En het Hof was het daarmee eens: je moet niet in de WWFT kijken, maar in de artikelen 7, 8 en 9 van de Verordening op de administratie en financiële integriteit.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 9 september 2013, zaak nr. OB 210-2013 (I), ECLI:NL:TADRSH:2013:35; raad van discipline Midden-Nederland 3 februari 2014,

Processtalking in familiezaken

Hoe vaak kunnen ex-geliefden procederen over de vraag hoe hun dochterje na verblijf bij de één weer bij de ander wordt afgeleverd? Zeker een keer of tien, zo blijkt uit een uitspraak van de Amsterdamse raad van discipline. In veruit de meeste gevallen nam de moeder – zelf advocaat – het initiatief. De kwestie kwam aan de orde in Zembra op 10 oktober 2013. De vader had een klacht tegen de advocaat van zijn ex ingediend wegens ‘processtalking’. Toenmalig deken Germ Kemper zei: die klacht leidt tot niets. En dat leidde weer tot enige onrust onder familierechtadvocaten. ‘Een cliënt liet mij weten dat ik ten onrechte roomser dan de paus was geweest. Voortaan moest ik er maar nietsontziend flink op loshakken’, was een van de vele reacties op het besloten LinkedIn-forum van de vereniging Familierechtadvocaten en scheidingsbemiddelaars (vFAS), zo viel te lezen op *Advocatenblad.nl*.

De raad van discipline in Amsterdam overwoog dat een advocaat grote vrijheid heeft bij de belangenbehartiging, maar in familiezaken waar minderjarigen bij betrokken zijn moet hij ervoor waken dat de verhoudingen tussen partijen escaleren. Dat geldt zowel voor kwetsende uitlatingen als voor het starten van procedures. En bij uitstek als de strijdende partijen gezamenlijk het ouderlijk gezag voeren. ‘Daarbij zal van geval tot geval moeten worden afgewogen het belang dat de cliënt heeft bij het voeren van de procedure, het belang van de wederpartij en dat van de betrokken minderjarige bij het voorkomen daarvan, het verloop van het geschil tot dan toe en de kans op succes van een procedure.’

De raad van discipline vond dat mr. X op het randje had gebalanceerd. Zeker twee van de procedures – een spoedappel en een executiekortgeding – waren hoegenaamd kansloos, en het belang van zijn cliënte heel gering. Dat de klacht toch niet gegrond was, kwam wat de raad betreft vooral doordat vader zelf ook de zaak hier en daar op de spits had gedreven. In hoger beroep leek het Hof van Discipline er wat zakelijker tegenaan te kijken. Een advocaat hoeft de voordelen van zijn cliënt bij de middelen die hij inzet niet af te wegen tegen de nadelen die hij daarmee aan de wederpartij toebrengt. Dat een aantal gevoerde procedures (naar het oordeel van klager, en wellicht objectief gezien) niet erg kansrijk waren, hoefde mr. X er niet van te weerhouden aan de opdracht van zijn cliënte

te voldoen. En er waren geen aanwijzingen dat die procedures bedoeld waren om klager financieel en emotioneel te ondermijnen.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 18 november 2013, zaak nr. 13-183A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:162; Hof van Discipline 23 mei 2014, zaak nr. 6995, ECLI:NL:TAHVD:2014:181; Tatiana Scheltema, 'Familie-advocaten boos op Kemper', *Advocatenblad.nl* 17 oktober 2013

HOOFDSTUK 8

Mr. X en de autoriteiten

‘Het is de taak van een advocaat het handelen van politie en justitie kritisch te volgen.’ Die overweging in een uitspraak van de Amsterdamse raad van discipline zal mr. X veel goed hebben gedaan. Zelfs de rechter moet tegen kritiek kunnen, mits netjes en zakelijk verwoord. De autoriteiten zelf zijn meestal not amused.

Klacht officier tegen Jan Boone ongegrond

Strafrechtadvocaat Jan Boone mocht aangifte van laster doen tegen een met name genoemde officier van justitie en daarover een persbericht aan het ANP sturen. Dat besliste het Hof van Discipline op een klacht van die officier. Boone meende dat de officier opzettelijk onjuiste informatie in omloop had gebracht waarbij zijn cliënten in verband werden gebracht met witwassen en hennephandel. De officier betoogde onder andere:

- aangifte tegen een officier van justitie wegens laster op grond van een andere opvatting over vervolgingsbeleid doe je niet;
- het informeren van het ANP over zodanige aangifte doe je al helemaal niet;
- laat staan met vermelding van naam en toenaam van de betreffende officier van justitie;
- en in ieder geval niet op zodanige wijze dat het ANP eerder dan de officier van justitie/het parket van de aangifte op de hoogte is, waardoor laatstgenoemde(n) ook niet de kans heeft (hebben) inhoudelijk te reageren.’

De raad van discipline in Amsterdam oordeelde in eerste instantie dat het persbericht met vermelding van de naam van de officier inderdaad klachtwaardig was. Maar het Hof van Discipline vond dat de handelwijze van Boone valt binnen de ruime vrijheid die een advocaat heeft bij het – in overleg met zijn cliënt – te voeren beleid. Van een aanval op de persoon was volgens het Hof geen sprake, omdat de aangifte was gericht tegen klager in zijn hoedanigheid van officier.

Dat het ANP eerder op de hoogte was dan de officier vond het Hof wel een tekortkoming, maar niet van dien aard dat Boone daarvan tuchtrechtelijk een verwijt kon worden gemaakt. Boone had daarvoor overigens ook zijn excuses aangeboden.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 2 februari 2010, zaak nr. 09-186U, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA0351; Hof van Discipline 15 oktober 2010, zaak nr. 5724, ECLI:NL:TAHVD:2010:YA1465

Furchtbar

‘De advocaat-generaal schaart zich als *furchtbare Jurist* aan de zijde van de misdadige politieke leiding.’ Dat stond in de pleitnota van drie advocaten die in een strafzaak optraden voor een vredesactivist. De A-G was volgens de advocaten te vergelijken met een nazi of een japanse oorlogsmisdadiger uit de Tweede Wereldoorlog omdat hij ‘collaboreerde’ met de Nederlandse overheid bij het opslaan van kernwapens.

De Amsterdamse tuchtrechter verklaarde de hiertegen gerichte klacht in 2009 ongegrond. Naast de A-G en een van de advocaten ging ook de Landelijk Deken in beroep – en dat gebeurt niet vaak.

Eind 2011 kwam eindelijk de einduitspraak van het Hof van Discipline: de uitlating was wél onnodig grievend. De advocaten hadden de verdediging volgens het Hof net zo goed zonder deze vergelijking kunnen doen. Ze hadden op de man gespeeld. En wat betreft de vrijheid van meningsuiting: die vindt voor advocaten een grens in de Europeesrechtelijke norm dat zij zich in het openbaar discreet, eerlijk en waardig moeten gedragen. Een advocaat die onnodig grieft, gedraagt zich onwaardig, zegt het Hof. De advocaten kregen een waarschuwing.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 31 augustus 2009, zaak nr. 07-143U, ECLI:NL:TADRAMS:2009:YA0081; Hof van Discipline 16 december 2011, zaak nr. 5379, ECLI:NL:TAHVD:2011:YA2314

Volgestopt met opdrachten

De tijd is voorbij dat rechters niet bekritiseerd mogen worden. Dat was een van de verweren van Bram Moszkowicz in de tuchtzaak naar aanleiding van zijn uitspraak over rechtbankvoorzitter Marcel van Oosten. Aan

de orde was de uitspraak van Moszkowicz in *De Telegraaf*, dat de rechtbankvoorzitter in de Wilders-zaak 'bleek te zijn veranderd in een krampachtige, humorloze magistraat. Hij was kennelijk van bovenaf volgestopt met opdrachten'.

De toenmalige Amsterdamse deken Germ Kemper schreef Moszkowicz hierover onder meer:

'Eén van de belangrijkste aspecten van een behoorlijke rechtspleging is dat een rechter zich in een concrete zaak, door niets anders laat leiden dan door zijn ambtsopvatting en de inhoud van het dossier. Sturing van buitenaf of, zoals u het noemt "van bovenaf" staat daar haaks op. Een advocaat dient te vermijden dat de integriteit van een rechterlijke ambteenaar in twijfel kan worden getrokken. Een uitzondering kan zijn dat er concrete aanwijzingen bestaan voor een gebrek aan integriteit maar daarvan is zo te zien in uw geval geen sprake (...), terwijl daarnaast iets dergelijks langs daartoe geëigende kanalen aan de orde zou moeten worden gesteld en daar behoort een interview in de krant niet toe.'

De Amsterdamse raad van discipline was het met de deken eens dat Moszkowicz te ver was gegaan. Kritiek mag inderdaad, maar dan moet die kritiek wel goed onderbouwd en zakelijk zijn. Persoonlijke aanvallen zijn uit den boze. De grenzen zijn ruimer als een advocaat voor zijn cliënt opkomt, maar dat was hier niet het geval, vindt de raad. De kritiek van Moszkowicz kon het vertrouwen van het publiek in een onafhankelijke rechtspraak onnodig schaden. In de uitspraak zijn de criteria, met onderliggende Europese jurisprudentie, na te lezen.

Bron: raad van discipline Amsterdam 12 december 2012, zaak nr. 12-145A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA3556

Geprivilegieerde post

Wilde mr. X stiekem het vrije telefoonverkeer vanuit de bajes bevorderen toen hij zes mobieltjes aan zijn gedetineerde cliënt stuurde? Hij verstuurde de envelop als geprivilegieerde post, bedoeld voor het vertrouwelijke verkeer tussen gedetineerde en raadsman. Maar de gedetineerden mochten geen mobiele telefoons hebben en de envelop werd onderschept. Mr. X werd voor acht weken de toegang tot de inrichting ontzegd, én hij kreeg een klacht van de directeur van de penitentiaire inrichting aan zijn broek. Volgens mr. X had hij de envelop bij vergissing per geprivilegieerde post verzonden; hij zag in dat het pakketje rechtstreeks naar de directeur had moeten gaan.

De Amsterdamse raad van discipline geloofde mr. X, en hield het bij een gegrondverklaring zonder maatregel. Zes mobieltjes met toebehoren in een slappe envelop, daar kijkt men niet snel overheen. Met een pakkans van bijna 100 procent was het aannemelijk dat mr. X zich had vergist. Bovendien had de directeur al een duidelijk signaal afgegeven door die toegangontzegging. Al had hij ook daar weinig succes mee: de Haagse voorzieningenrechter oordeelde tussentijds dat die maatregel beëindigd moest worden.

Bron: raad van discipline Amsterdam 5 augustus 2013, zaak nr. 13-057A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:45

Beledigde ambtenaren in functie

Mr. X had zich niet netjes gedragen tegenover de politie, vond de tuchtrechter. Maar ook de vier klagende politieambtenaren kregen een veeg uit de pan.

Mr. X was recalcitrant geweest, zeiden de ambtenaren in hun klacht. En agressief, intimiderend, obstructief en onbeschoft. Hij had een ambtenaar in functie beledigd en lokaalvredebreuk gepleegd, dus hij was nog strafbaar ook. De vier politiemensen die zich beklagden over het gedrag van mr. X rond zittingen en verhoren van zijn straffklant, kwamen met zwaar geschut. En ze konden hun verhaal staven met rapporten en een proces-verbaal.

Mr. X sloot in zijn verweer niet uit dat hij kenbaar had gemaakt dat hij het asociaal vond dat hij zijn cliënt na diens voorgeleiding niet nog even had mogen spreken. Maar 'Ben je niet goed bij je hoofd, trut', dat had hij zeker niet gezegd. En zo was er meer geharrewar over de feiten.

De Amsterdamse tuchtrechter nam wel aan dat mr. X zich onprofessioneel had gedragen door zich niet aan de huisregels te houden. Maar, vervolgde de raad, de opstelling van de agenten had niet bijgedragen aan een oplossing:

'Zo (i) waren klagers niet bereid in overleg te treden met verweerder, (ii) verdient de methode van het opmaken van het proces-verbaal en de twee rapporten door ambtenaren van gebeurtenissen waarbij zij zelf betrokken zijn niet de voorkeur en (iii) werkt het bovendien onnodig polariserend door verweerder te bestempelen als verdachte.'

Mr. X kreeg een waarschuwing, maar de politiemensen zullen er waarschijnlijk ook geen lekker gevoel aan hebben overgehouden. Bij het ter

perse gaan van dit boek liep er een appelprocedure onder zaaknummer 7198.

Bron: raad van discipline Amsterdam 10 juni 2014, zaak nr. 13-372A, ECLI:NL:TADRAMS:2014:147

Salduz

Als politieagenten op huisbezoek gaan om iemand zonder Salduz-perikelen als verdachte te horen, moeten ze niet gek opkijken als een inderhaast opgebeld advocaat van een medeverdachte voor de betrokkene in de bres springt.

Mr. X trad op voor een witwasverdachte mevrouw. Op een dag stond de landelijke recherche plotsklaps bij haar zus op de stoep: mevrouw, we gaan u verhoren als verdachte; als u niet meewerkt houden we u aan. Salduz omzeild, want mevrouw is niet aangehouden. De andere in het huis aanwezige familieleden bellen gauw mr. X. Per telefoon geeft mr. X advies aan de verdachte zus van zijn cliënte – en trekt van leer tegen de agenten vanwege hun aanpak. Volgens mr. X had de politie niet mogen dreigen met aanhouding en was de aanmerking als verdachte twijfelachtig. De recherche stapt naar de tuchtrechter: tegenstrijdige belangen! Ongeoorloofde druk op een getuige/medeverdachte en obstructie! Maar daar was de Amsterdamse tuchtrechter het niet mee eens. Het is niet aan de politie om te oordelen over (het ontstaan van) een advocaat-cliëntrelatie. Het was niet gek dat de familie in deze situatie contact zocht met een hun bekende advocaat, en dat die advocaat ad hoc advies gaf, ook al trad hij al op voor een medeverdachte. De telefoongesprekken lagen ‘in het verlengde (...) van de waarborgen die de wet kent om verdachten te beschermen zoals het zwijg- en verschoningsrecht’. En tot slot: het is de taak van een advocaat het handelen van politie en justitie kritisch te volgen.

Bron: raad van discipline Amsterdam 15 juli 2014, zaak nr. 14-003A, ECLI:NL:TADRAMS:2014:183

HOOFDSTUK 9

Mr. X en zijn kantoor

Sommige advocaten zijn geboren eenpitters – die krijgen ruzie als ze moeten samenwerken. En je hebt advocaten die in de wieg zijn gelegd voor een kantoor met meer mensen – ze kunnen in hun eentje geen kantoor runnen. Veel advocaten kunnen allebei. En dan houdt je nog een groepje over...

Snuffelen in andermans mailbox

De compagnons van de later ontbonden maatschap hadden het vast al niet meer zo gezellig met elkaar toen mr. X ging snuffelen in de mailbox van mr. Y. Hij trof er pornografische e-mails aan en stapte daarmee naar de andere compagnons en naar de deken. Uiteindelijk lagen er bij de Amsterdamse tuchtrechter twee klachten: eentje van mr. X over mr. Y vanwege die porno op het werk, en eentje van mr. Y over mr. X vanwege dat gesnuffel.

Maar het gedrag van (ex-)compagnons valt volgens vaste rechtspraak alleen onder het tuchtrecht als dat gedrag afbreuk kan doen aan het vertrouwen van derden in de rechtshulp door advocaten of de advocatuur in het algemeen. Nu het hier een interne aangelegenheid betrof waar geen cliënten of derden bij betrokken waren (ook werknemers hadden de e-mails niet gezien), werden beide heren niet-ontvankelijk verklaard. Bij de beoordeling van de snuffelklacht speelde voor de raad ook nog mee dat mr. X geen geheime codes had gekraakt: de inloggegevens stonden in het voor iedereen toegankelijke kantoorhandboek.

Er werd nog wel appel ingesteld, maar dat trok men later weer in.

Bron: raad van discipline Amsterdam 24 maart 2009, zaak nrs. 07-275A en 08-013A, ECLI:NL:TADRAMS:2009:YA0737

Onaanvaardbaar onverzekerd

Wie het niet zeker weet, kan het maar beter snel even checken: is de beroepsaansprakelijkheidsverzekering op orde? De mr. X in dit verhaal was vanwege wanbetaling uit de verzekering gezet. Drie jaar lang had hij onverzekerd gewerkt, maar in de CCV-opgave vermeld dat hij zich wel verzekerd had. Persoonlijke problemen, geldzorgen, zo legde hij ter zitting uit.

De raad van discipline in Den Bosch vatte het ernstig op. Mr. X had een onaanvaardbaar risico in het leven geroepen voor zichzelf en zijn cliënten. En die foute opgaven: dat was valsheid in geschrifte. Het was volgens de raad eigenlijk genoeg voor een onvoorwaardelijke schorsing, maar de 'ingrijpende privé-omstandigheden' van mr. X verzachtten het oordeel: zes maanden voorwaardelijke schorsing met een proeftijd van twee jaar.

Bron: raad van discipline 's-Hertogenbosch 6 juni 2011, zaak nr. B 59-2011, ECLI:NL:TADRSHE:2011:YA1718

Onder ons

Stiekem dossiers kopiëren, je cliënten alvast informeren over je aanstaande vertrek: mr. X bereidde zijn overstap naar een ander kantoor grondig voor. Toen zijn kantoor erachter kwam, ontsloeg men hem op staande voet, én men stapte naar de tuchtrechter. Dat leverde in eerste instantie een berisping op, maar het Hof zag het anders.

Volgens mr. X zelf was de klacht van zijn werkgever helemaal niet ontvankelijk: een arbeidsconflict hoort thuis bij de burgerlijke rechter, niet bij de tuchtrechter. Maar de laatste jaren is de lijn van het Hof dat een advocaat 24 uur per dag onder het tuchtrecht valt. Treedt hij op in een andere hoedanigheid – zoals werknemer – dan geldt alleen een mildere norm dan bij de uitoefening van het vak: pas als het vertrouwen in de advocatuur wordt geschaad is de advocaat-in-andere-hoedanigheid tuchtrechtelijk aanspreekbaar.

Dat had in dit geval best kunnen gebeuren als de cliënten van het kantoor bij de ruzie betrokken waren geraakt. Maar de ruzie was 'onder ons' gebeven. Zoals het er nu voorstond, lag het onderlinge vertrouwen in duigen – maar dat is nog wat anders dan het vertrouwen in de advocatuur. Aldus het Hof van Discipline.

Bronnen: raad van discipline 's-Gravenhage 7 november 2011, zaak nr. R.3591/10.221, ECLI:NL:TADRSGR:2011:YA2099; Hof van Discipline 14 december 2012, zaak nr. 6253, ECLI:NL:TAHVD:YA4402

Eigen kantoor

Een eigen kantoor! Leuk als je ook enig talent hebt voor kantoororganisatie.

Volgens de deken voldeed de kantoororganisatie van mr. X aan geen enkele norm. Hij had behoorlijk verdiend – een resultaat van € 114.000 in 2012 – maar van zijn administratie klopte hoegenaamd niets. Mr. X goochelde met de derdenrekening en met contante betalingen, husselde zakelijk en privé door elkaar en zat dik in de schulden. Terwijl hij het eerder in loondienst toch prima had gedaan... De accountant die de boel had loonzoekt zag daar nog een gaatje, maar de deken niet: 'Op dit moment verwacht ik ook dat de raad van toezicht zich zou verzetten tegen enige aansluiting bij een ander kantoor, omdat dat andere kantoor een technisch failliete advocaat accepteert, met een hoge schuldenlast, verzeild in een halve vechtscheiding met een ethisch kompas dat naar het zuiden wijst. [Verweerder] is een disaster waiting to happen.'

Mr. X werd door de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden voor onbepaalde tijd geschorst omdat hij niet in staat was de praktijk behoorlijk uit te oefenen (dat is dus iets anders dan een schorsing of schrapping voor straf) en die uitspraak bleef in appel overeind.

Procedureel viel er trouwens aan de uitspraak ook het nodige te belevén. Ten eerste: mr. X had desgevraagd geen uitstel van de mondelinge behandeling gekregen, maar – kort door de bocht – het recht op een eerlijk proces als bedoeld in artikel 6 EVRM was niet geschonden: had zijn advocaat maar moeten verschijnen.

En ten tweede: de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden, die de zaak in eerste instantie had behandeld, had niet binnen vier weken na het accountantsrapport een beslissing genomen, zoals artikel 60g lid 3 Advocatenwet vereist. Maar die termijn is volgens het Hof voor de schorsing niet fataal.

Bronnen: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 13 november 2013, zaak nr. 13 169, ECLI:NL:TADRARN:2013:126; Hof van Discipline 7 maart 2014, zaak nr. 6990, ECLI:NL:TAHVD:2014:91

HOOFDSTUK 10

Mr. X moet zwijgen

Je hebt de klassieke geheimhoudingsplicht: zwijg over je cliënt, zijn zaak en zijn belangen. En er zijn nog wel meer geheimen die mr. X mee moet zeulen. Maar alles is uiteindelijk relatief – als de (ex-)cliënt zich niet gedraagt als (ex-)cliënt, begint ook het Hof van Discipline zich achter de oren te krabben.

Mond dicht over mediation

Een advocaat is gebonden aan de geheimhouding die zijn cliënt bij mediation is overeengekomen – ook al denkt de civiele rechter daar misschien anders over.

Mr. X trad op voor een werknemer die na een mislukte mediation had geweigerd weer aan de slag te gaan, en die vanwege die weigering op staande voet werd ontslagen. Mr. X vocht het ontslag voor de rechter aan en citeerde daarbij met een beroep op de waarheidsplicht (art. 21 Rv) uit de mediation-gespreksverslagen. De civiele rechter gaf hem gelijk.

Maar de tuchtrechter heeft zijn eigen normen. Het belang van de waarheidsvinding kán de plicht tot geheimhouding over de mediation in bijzondere gevallen opzij zetten, maar of dat het geval is kan pas aan de orde komen als de advocaat tevoren de wederpartij om overleg heeft gevraagd – en dat was in dit geval niet gebeurd. Het Hof van Discipline bekrachtigde een uitspraak van de Amsterdamse raad van discipline en gaf mr. X een waarschuwing.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 21 december 2011, zaak nr. 11-129H, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA2287; Hof van Discipline 10 december 2012, zaak nr. 6317, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA4213

Was Hiddema niet discreet en loyaal...

Advocaat Theo Hiddema werd in 2011 twee weken geschorst. Het Hof van Discipline bevestigde de uitspraak van de raad waarin die schorsing werd bevolen. Hiddema had een ex-stracliënt in de pers onder meer uitgemaakt voor 'onbetrouwbaar sujet' en belastende informatie (deels per ongeluk) aan de pers gestuurd.

Juist in de bedreigende situatie van een strafzaak moet een (ex-)cliënt kunnen rekenen op de discretie en de loyaliteit van zijn advocaat, aldus het Hof.

Hiddema had aangevoerd dat hij de uitspraken had gedaan in het belang van een andere (nieuwe) cliënt, maar daar ging het Hof niet in mee. Ook het verweer van Hiddema dat hij zich publiekelijk had uitgelaten omdat de ex-cliënt een klacht tegen hem voorbereidde, schoof de hoogste tuchtrechter terzijde. Advocaten hebben ermee te leven dat hun vrijheid van meningsuiting wordt beperkt als het in strijd komt met de verantwoordelijkheden die zij dragen tegenover hun (ex-)cliënten. Dat is 'noodzakelijk in een democratische samenleving, om het maatschappelijk vertrouwen in de rechtspraak te waarborgen'.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 27 september 2010, zaak nr. M 56- 2010, ECLI:NL:TADRSH:2010:YA1086; Hof van Discipline 14 maart 2011, zaak nr. 5920, ECLI:NL:TAHVD:2011:YA1432

... of mepte hij terecht terug?

Uit een latere tuchtzaak die dezelfde ex-cliënt tegen Hiddema was begonnen, blijkt dat de beeldvorming bij het Hof intussen behoorlijk is gekanteld. Het Hof zei in deze zaak dat het erop leek dat Hiddema gelijk had dat die klagende (ex-)strafklant niet recht door zee was. En dat hij een 'campagne' tegen Hiddema was gaan voeren door 'tuchtrechtelijke, civielrechtelijke en strafrechtelijke initiatieven' te ontplooiën en door de pers te voeden met beschadigende informatie. De ex-cliënt had blijkbaar last van animositeit jegens Hiddema, en die was door Hiddema met gelijke munt betaald.

Wat het Hof in de eerdere zaak over loyaliteit en zo had overwogen, gold voor het 'normaaltje' van de verhouding raadsman/cliënt in strafzaken, zo verklaarde het Hof zich nader. Maar van dat 'normaaltje' was, naar dus achteraf was gebleken, van meet af aan tussen Hiddema en de klager

geen sprake geweest. 'Ook al verkeerde klager, als aangehouden verdachte, in een voor hem bedreigende situatie en ook al had hij zelf verweerder als raadsman gekozen, toch heeft hij verweerder van meet af aan gewantrouwd, ofschoon van goede grond voor wantrouwen niet is gebleken.' In deze latere tuchtzaak werden de nieuwe klachten van de ex-cliënt tegen Hiddema ongegrond verklaard. Heeft het Hof er achteraf gezien spijt van Hiddema in 2011 zo'n douw te hebben gegeven? Zo klinkt het wel. Maar het Hof ziet nog wel een relevant verschil tussen de oude en de nieuwe klachten. Hiddema had zich in die eerdere zaak uitgelaten over feiten die hem in het kader van de strafzaak van de ex-cliënt waren toevertrouwd, en daarvan was in de onderhavige zaak geen sprake.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 2 september 2013, zaak nrs. L 108 2013, L 109-2013 en L 110-2013, ECLI:NL:TADRSH:2013:34; Hof van Discipline 23 mei 2014, zaak nr. 6930, ECLI:NL:TAHVD:2014:182

Bijbelse kantoorsoap

Werken op hetzelfde kantoor als je vrouw – het heeft vast leuke kanten. Maar bij mr. X ging het mis toen zijn echtgenote vermoedde dat hij een affaire had met een cliënte. Ze belde en sms'te de cliënte met beschuldigingen. Ze bezwoer de cliënte op het briefpapier van kantoor haar man met rust te laten. Om haar standpunt kracht bij te zetten verwees zij daarbij naar Bijbelteksten over 'hoereerders' en 'overspelers'. Mr. X zei dat hij van die acties van zijn vrouw niets wist, en dat hij daarvoor niet verantwoordelijk was. Maar dat ging er bij de raad van discipline in Arnhem niet in. Gedragsregel 6 lid 3 zegt dat een advocaat zijn medewerkers geheimhouding moet opleggen. De vrouw van mr. X had als medewerkster kennis genomen van informatie die zij vervolgens als echtgenote had gebruikt. Mr. X kreeg daarvoor een waarschuwing. Wat valt hieruit te leren? Een advocaat is tuchtrechtelijk verantwoordelijk als een medewerker uit de school klapt. En: je kunt beter geen achterdochtige echtgenote op kantoor hebben rondlopen.

Bron: raad van discipline Arnhem 24 oktober 2011, zaak nr. 11-51, ECLI:NL:TADRARN:2011:YA2376

Het geheim van de smid

Dilemma: je cliënt procedeert tegen een concurrent, er komt een deskundigenbericht en dan vraagt die deskundige jouw cliënt regelrechte bedrijfsgeheimen over te leggen. Mr. X en Y, die samen voor de cliënt optraden, kozen ervoor de stukken wel aan de deskundige te verstrekken, maar niet aan de wederpartij. Ze kozen verkeerd.

Het Hof van Discipline ziet in dat de advocaten in een lastig parket zaten. Als je niet meewerkt aan een deskundigenonderzoek kan de rechter daarvoor je cliënt ongunstige conclusies aan verbinden. En je moet als advocaat toch partijdig zijn? Maar, zegt het Hof, daaraan ontleent de advocaat zeker niet de vrijheid om te handelen in strijd met het fundamentele beginsel van een eerlijk proces. Wat de advocaten hadden gedaan doorbrak de *equality of arms* – en was daarmee ook in tuchtrechtelijke zin onbehoorlijk. Het Hof oordeelde duidelijk strenger dan de Amsterdamse raad van discipline, die weliswaar vond dat mr. X en Y geen schoonheidsprijs verdienen, maar nou ook weer niet een klacht.

De advocaten hadden er overigens direct bij gezegd dat ze de stukken niet aan de wederpartij hadden gestuurd – waardoor de deskundige conform de Leidraad deskundigen in civiele zaken (te vinden op recht-spraak.nl) lezing achterwege had kunnen laten. Die openheid voorkwam erger dan een waarschuwing.

Hoe de advocaten zich wel uit de situatie hadden moeten redden, vertelt het Hof er niet bij. Waarschijnlijk hadden ze gewoon aan deskundige en rechter moeten uitleggen wat er aan de hand was.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 8 november 2011, zaak nrs. 11-006A en 11 007A, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA2070; Hof van Discipline 14 december 2012, zaak nr. 6255, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA4403

Medisch beroepsgeheim – er is meer

Een medisch dossier overleggen – dat mag toch niet zonder toestemming? Toch wel. Soms, zegt de Amsterdamse raad van discipline.

Ze ging lekker samen met haar collega een sigaretje roken, en liet de patiënt die was vastgebonden (of anderszins gefixeerd) hulpeloos achter. Met dit verwijt werd de ziekenverzorgende door het ziekenhuis op staande voet ontslagen. Alleen: uit het patiëntendossier bleek dat de fixatie al beëindigd was toen de dames gingen roken. Om dat te bewijzen

legde mr. X in de ontbindingsprocedure ‘voor zover vereist’ namens de ziekenverzorgende een deel van het patiëntendossier over.

Het ziekenhuis klaagde: mr. X had zonder overleg het patiëntendossier van haar cliënte aangenomen en daarmee veroorzaakt dat het beroepsgeheim door minstens twee werknemers van het ziekenhuis was geschonden.

Maar de raad van discipline in Amsterdam zag het anders. Met het overleggen van de medische gegevens was een zwaarwegend belang gediend. Mr. X had daarom de belangen van het ziekenhuis niet onnodig of onevenredig geschaad, ondanks het feit dat andere wegen hadden opengestaan. Mr. X had de deken kunnen benaderen voor advies of bemiddeling, of had contact kunnen opnemen met de advocaat van het ziekenhuis. Maar mr. X had op korte termijn een beslissing moeten nemen en tijdens de ontbindingsprocedure had noch klaagster noch haar advocaat daartegen geprotesteerd. En per saldo was de informatie alleen bij de kantonrechter terechtgekomen. Het beroepsgeheim was niet geschonden. Mr. X kwam er dus in eerste instantie mee weg, en die uitspraak van de Amsterdamse raad werd door het Hof van Discipline in appel bekrachtigd.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 28 oktober 2013, zaak nr. 13-156A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:133; Hof van Discipline 23 mei 2014, zaak nr. 6972, ECLI:NL:TAHVD:2014:177

Goede gesprekken

Als je samen met je ex-man bij je psycholoog zit, om te praten over je gestrande huwelijk, dan kan er wel wat loskomen natuurlijk. Dan vertel je misschien wel dat je wéét dat je de kinderen schaaft met dwarsliggen over de omgangsregeling, maar dat je zo vol wrok zit over de echtscheiding. En misschien klaart de sfeer door dat gesprek wel op – totdat je ex je bij de rechter met je ontboezemingen om de oren slaat.

Mochten de advocaten de rechter vertellen over het gesprek met de psycholoog? Ja, vond de Amsterdamse tuchtrechter. Maar het Hof van Discipline zegt nee. De achtergronden van het mislopen van een huwelijk, dat is voor beide ex-partners heel intiem en persoonlijk – en dus vertrouwelijk. Mevrouw en meneer hadden ook voorbereidende gesprekken gehad bij een mediator. En ook daaruit hadden de advocaten van meneer geput in hun verweerschrift. Er was nog geen mediationovereenkomst met bijbehorend geheimhoudingsbeding gesloten, dan mag het toch? Ook hiervan

zegt het Hof nee. Geen mededelingen aan de rechter over de pre-mediati-
onfase, zelfs al komt er nooit een bemiddelingsovereenkomst tot stand.
Partijen hadden ook nog met de financieel adviseur van mevrouw gepraat.
Die adviseur had van tevoren gezegd dat het besprokene vertrouwelijk
was. In de procedure legden de advocaten een ongetekend stuk over
waarin de afspraken waren neergelegd die daar volgens meneer waren
gemaakt – en dat mocht dan weer wel.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 8 oktober 2012, zaak
nrs. 12-029A en 12 030A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA3351; Hof
van Discipline 11 november 2013, zaak nr. 6600,
ECLI:NL:TAHVD:2013:289

HOOFDSTUK 11

Mr. X is niet eerlijk

Je hebt ‘helemaal niet eerlijk’ en je hebt ‘niet helemaal eerlijk’. Beide zijn in een procedure verboden. Vroeger was het misschien wel normaal dat je je mond hield over dingen die in het nadeel waren van je cliënt – daar moest de wederpartij maar mee komen. Maar die tijd is voorbij.

Stel dat het boven tafel komt

Een schorsing met onmiddellijke ingang omdat er iets boven tafel kwam. Maar dat vond het Hof niet voldoende om zo’n schorsing te rechtvaardigen. Mr. X was advocaat van een noodlijdend schoonmaakbedrijf. Om overeind te blijven moest men de fiscus overtuigen dat het bedrijf werd gesaneerd. De secretaresse kreeg een beëindigingsovereenkomst en ging de WW in. Maar in feite bleef ze gewoon werken, en vulde de werkgever de uitkering aan. Een tijdje later trad ze weer officieel in dienst. Toen er vervolgens een arbeidsconflict ontstond, vertelde de secretaresse de kantonrechter dat mr. X die semi-beëindigingsovereenkomst had opgesteld. Ze had een geluidsopname waarop mr. X haar een soort schaduwovereenkomst beloofde. Of was het een *sound-alike*, zoals mr. X zelf stelde? Die stem zei in elk geval: ‘Het is lastig om zo’n document op te stellen waar ik dan ook helemaal niets vanaf mag weten (...). Stel je voor dat die overeenkomst ooit eens een keer ergens boven tafel komt, dan is de vraag: wie heeft hem opgesteld?’

Mr. X betwistte van alles, maar de Amsterdamse tuchtrechter had het ernstige vermoeden dat hij zwaar fout zat en legde een artikel 60a-schorsing op. Zo’n schorsing met onmiddellijke ingang kan worden opgelegd aan advocaten jegens wie een ernstig vermoeden is gerezen van een ‘handelen of nalaten waardoor enig door artikel 46 Advocatenwet beschermd belang zeer ernstig is geschaad of dreigt te worden geschaad’. Maar het Hof van Discipline vond de truc van mr. X voor zo’n schorsing niet ernstig genoeg. In hoger beroep zei het Hof dat je daarvoor bijvoorbeeld moet denken aan advocaten die banden onderhouden met criminele

organisaties of die misbruik maken van wettelijke privileges. De situatie moet onmiddellijk ingrijpen vergen. De 6oab-schorsing ging van tafel. Maar uiteindelijk kreeg mr. X wel een strafschorsing voor de duur van de 6oab-schorsing die hij feitelijk al ondergaan had, plus een voorwaardelijke schorsing van zes maanden erbovenop.

Bronnen: raad van discipline 30 mei 2012, zaak nr. 12-102A, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA2758; Hof van Discipline 27 augustus 2012, zaak nr. 6487, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA3358; Hof van Discipline 24 mei 2013, zaak nr. 6598, ECLI:NL:TAHVD:2013:148

Mrs. Klip en Klaar

Mag je als advocaat in een dagvaarding de e-mail noemen die het standpunt van je cliënt ondersteunt, maar zwijgen over de latere brief waarin het tegenovergestelde staat? Nee dus. En: een stagiaire is verantwoordelijk voor zijn eigen optreden, maar dat betekent niet dat de patroon vrijuit gaat.

Een advocaat-stagiaire schreef in de dagvaarding dat uit een e-mail van de curator 'klip en klaar' bleek hoe de vork in de steel zat. De wederpartij wist dat diezelfde curator vier jaar later een brief had geschreven waarin hij de situatie heel anders schetste, en riep zowel de stagiaire als zijn patroon (die ook bij de zaak betrokken was) bij de tuchtrechter ter verantwoording.

Op de zitting bij het Hof van Discipline vertelde de patroon, die de zaak samen met zijn stagiaire had gedaan, dat het een bewuste keuze was geweest om niet over die ongunstige brief te beginnen in de dagvaarding. Hij en zijn stagiaire zeiden te kunnen bewijzen dat die brief ook niet klopte. En klager had niets te klagen, want hij kende de brief en had hem later zelf in het geding gebracht.

Doet er niet toe, zei het Hof van Discipline. Verweerders hadden de rechter niet volledig en naar waarheid geïnformeerd. Dat is in strijd met gedragsregel 30. Het hof verklaarde de klacht tegen de stagiaire gegrond, maar de patroon werd het zwaarder aangerekend: hij kreeg een waarschuwing.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 24 juni 2013, zaak nrs. 12-352Hen 12 353H, ECLI:NL:TADRAMS:2013:10; Hof van Discipline 3 februari 2014, zaak nr. 6861, ECLI:NL:TAHVD:2014:67

Zelfgemaakt

Soms zou je zo'n geschrapte advocaat wel even over zijn bol willen aaien, en een beetje willen troosten. Want het zijn heus niet allemaal slechteriken. Dat gevoel krijg je althans als je het verhaal leest van mr. X, die de wederpartij keurig had gedagvaard, maar vervolgens vergat de dagvaarding aan te brengen. De cliënt stelde hem aansprakelijk, en mr. X probeerde het nog eens. Maar als het één keer mis gaat...

Toen mr. X ontdekte dat hij nog een keer verzuimd had de zaak aanhangig te maken durfde hij daar niet mee voor de draad te komen. Hij fröbelde zelf twee vonnissen en een akte in elkaar en stuurde die aan de cliënt. Tuurlijk, het is een ernstige misstap, het ondermijnt het vertrouwen in de advocatuur. Het valt te begrijpen dat de Bossche raad van discipline de man schrapte.

Jammer genoeg blijkt uit de uitspraak niet wat mr. X in die nepvonnissen had opgeschreven. Heeft hij zijn cliënt laten winnen? Misschien was hij van plan uit eigen zak het door de wederpartij verschuldigde te betalen (hij zou niet de eerste in de tuchtrechtsgeschiedenis zijn). In dat geval zou naast schrapping een aai zeker op zijn plaats zijn.

Bron: raad van discipline 's-Hertogenbosch 14 april 2014, zaak nr. OB 12 – 2014, ECLI:NL:TADRSHE:2014:80

Ont-dateerd

Je wilt het beste voor je cliënt. Dus als je optreedt voor een werkgever die in kort geding aannemelijk wil maken dat de werknemer zich niet aan de regels voor ziekmelding heeft gehouden, leg je natuurlijk die regels over. Maar als die regels pas ná de gestelde *faux pas* van de werknemer op schrift zijn gesteld, moet je dat er wel even bij zeggen.

Mr. X pakte het anders aan. Hij schreef in zijn pleitnota: "Ten onrechte wordt door [klager] gesteld dat de Republiek S. voor haar personeel geen voorschriften heeft ter zake "hoe te handelen bij ziekte". Zie prod. 11 regels bij Ziekmelding. Echter, [klager] heeft nooit de moeite genomen om hieromtrent navraag te doen. (...)'

En dat, vond zowel de Haagse raad van discipline als het Hof van Discipline, was misleiding van de rechter. Het verweer van mr. X kwam erop neer dat de regels wel al lang golden, maar alleen niet eerder schriftelijk waren vastgelegd. Dat had hij ter zitting willen uitleggen. Maar daarvoor is de tuchtrechter niet gevoelig. Dan had mr. X het zo ook moeten brengen, of

hij had netjes de versie moeten overleggen met de datum en de handtekening van de werkgever. In plaats daarvan had mr. X een versie overgelegd waarop de handtekening ontbrak, en waarop hij zelf de datum had verwijderd.

Mr. X zal wel spijt hebben gehad. Misschien niet omdat hij vond dat hij fout zat – daarvan lijkt in de uitspraak geen sprake. Maar wel omdat de hele escapade onnodig was geweest: de werknemer werd in het kort geding niet-ontvankelijk verklaard.

En hij zal ook spijt hebben dat hij in beroep is gegaan van de deels voorwaardelijke schorsing die de Haagse tuchtrechter hem had opgelegd. Want in appel deed het Hof van Discipline er een schepje bovenop: twee maanden onvoorwaardelijke schorsing.

Bronnen: raad van discipline 's-Gravenhage 23 september 2013, zaak nr. R.4179/13.86; Hof van Discipline 17 februari 2014, zaak nr. 6949, ECLI:NL:TAHVD:2014:58

Slapende honden

Slapende honden, daar heb je geen omkijken naar. En als je toch zeker weet dat er geen onraad is, waarom zou je dan het hinderlijke geblaf op de hals halen?

De cliënte van mr. X had ruim € 110.000 van de wederpartij tegoed. Die wederpartij betaalde dat in gedeelten op de derdengeldrekening van mr. X. En mr. X betaalde de bedragen contant door aan haar cliënte. Waarom contant? Zo wilde haar cliënte dat graag. Mevrouw had een bijstandsuitkering, en de Sociale Dienst zou vast moeilijk doen als ze zulke mooie bedragen ontving. Dat zou dan ten onrechte zijn, want het ging om vergoeding van immateriële schade, en op grond van artikel 34 Wet werk en bijstand mag de Sociale Dienst zo'n vergoeding niet op de uitkering in mindering brengen.

Toch ging dat zo niet, vond de tuchtrechter Arnhem-Leeuwarden. Een advocaat moet in beginsel giraal betalen, op grond van artikel 10 van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit. De situatie die mr. X noemde rechtvaardigde geen uitzondering op die regel. Niet mr. X, maar de Sociale Dienst zelf moest de wettelijke regels kunnen toepassen, en daar mocht mr. X niet op vooruit lopen. Zo welbewust de cliënt helpen zijn informatieplicht te omzeilen is ernstig tuchtrechtelijk verwijtbaar. Artikel 227b Sr, dat ziet op het schenden van een plicht tot

gegevensverstrekking, kwam voor mr. X zelfs in beeld, aldus de tuchtrechter.

Mr. X kreeg een schorsing voor drie weken, maar hoefde die niet te ondergaan als ze beloofde de honden netjes te zullen wekken, en als ze daarvan bewijs zou overleggen als de deken dat wenste.

Bron: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 16 december 2013, zaak nr. 13-198, ECLI:NL:TADRARL:2013:61

HOOFDSTUK 12

Mr. X maakt beroepsfouten

De nachtmerrie. Mijn hemel: ik heb de verkeerde gedagvaard! Dat beslag is nietig, en had ik de verjaring niet moeten stuiten? Niet elke beroepsmatige fout is ook een zware tuchtrechtelijke fout. Het hangt er vanaf hoe je ermee omgaat. Wie tegen beter weten in handelt, of zijn fout verdoezelt, zit dubbel fout.

Na verstrijken beroepstermijn laten afzien van appel

Een overspannen advocaat schakelde een vervanger in, maar desondanks ging alles mis. De cliënt ontving geen bericht van de mondelinge behandeling in zijn zaak en er verscheen niemand ter zitting. De cliënt kreeg pas bericht over de uitspraak toen de beroepstermijn was verstreken. Bij dat slechtnieuwsgesprek liet de advocaat zijn cliënt een verklaring tekenen waarin de cliënt afzag van appel – om die verklaring vervolgens naar zijn aansprakelijkheidsverzekeraar te sturen.

Het Hof van Discipline achtte het gedrag van de advocaat op alle fronten laakbaar. Met of zonder vervanger, tegenover zijn cliënt droeg de advocaat zelf het risico dat zendingen van de rechtbank aan de aandacht zouden ontsnappen. En het paste de advocaat niet zijn cliënt ter plekke schriftelijk te laten verklaren dat hij afzag van appel, tenzij hij zich ervan had vergewist dat de cliënt besepte dat dit gevolgen zou kunnen hebben voor een schadeclaim. Mr. X werd een week geschorst.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 6 juli 2009, zaak nr. M169-2008; Hof van Discipline 22 januari 2010, zaak nr. 5551, ECLI:NL:TAHVD:YA0267

Postpech, bonnen weg

Originele stukken van de cliënt per gewone post versturen: dat is vragen om moeilijkheden, zo blijkt uit een uitspraak van de Amsterdamse raad van discipline. Mr. X zou voor zijn cliënt een vordering van € 46.000 incasseren. De cliënt was ontevreden omdat de zaak niet opschoot. Toen hij mr. X vroeg de zaak over te dragen, ging het dossier inclusief originele werkbonnen van de cliënt in een gewone envelop naar de opvolger – en raakte zoek.

Door de stukken niet aangetekend te versturen had mr. X welbewust het risico genomen dat klager de bewijsstukken ter onderbouwing van zijn vordering zou kwijtraken. Bovendien kreeg de cliënt gelijk in zijn klacht dat mr. X de zaak had laten versloffen. Mr. X kreeg een berisping, maar is daarmee mogelijk nog niet van de kwestie af: de raad voegde eraan toe dat verweerder jegens klager niet de zorgvuldigheid heeft betracht die bij een behoorlijke rechtshulpverlening hoort. En dat is munitie voor de cliënt die zijn schade op de advocaat wil verhalen.

Bron: raad van discipline Amsterdam 14 december 2010, zaak nr. 10-304A, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA1232

Vreemde eend

Pleiten zonder bef, met openhangende toga. Voor een Nederlandse advocaat *not done*, maar een Rechtsanwalt die in Nederland praktiseert is aan de Hollandse kledingvoorschriften niet gebonden, zo besliste de raad van discipline in Arnhem.

En er gingen meer dekenklachten tegen deze Rechtsanwalt onderuit. Zo had de Duitse advocaat volgens de deken ten onrechte niet samengewerkt met een Nederlandse advocaat. De Advocatenwet stelt zo'n samenwerking inderdaad verplicht als een geregistreerd EU-advocaat in Nederland het procesmonopolie uitoefent. Maar aan die samenwerking mogen niet al te strenge eisen worden gesteld, zegt Europese jurisprudentie. De deken wilde nadat de Rechtsanwalt zes, zeven jaar in Nederland had gewerkt opeens een schriftelijke samenwerkingsovereenkomst zien, en dat ging de tuchtrechter te ver.

Toch kwam Herr Rechtsanwalt niet met de schrik vrij – althans bij de raad van discipline. Hij had volgens de Arnhemse raad onder meer verzuimd het standpunt van de wederpartij in de dagvaarding te vermelden. Als hem op de zitting iets over Nederlands recht werd gevraagd, vertelde

hij hoe het in Duitsland zat. En over een mogelijke toevoeging had hij met cliënten blijkbaar niet gesproken. De raad van discipline gaf een be-
risping.

Maar het Hof van Discipline maakte met alle bezwaren korte metten. Zo was het Hof gebleken dat de Rechtsanwalt alleen aan het Duitse recht had gerefereerd in verband met het toepasselijk recht op alimentatiever-
plichtingen. 'Dat hij zei zich niet te kunnen voorstellen dat het Nederlands
internationaal privaatrecht op dat punt verschilt van het Duitse getuigt
niet van onvoldoende kennis, omdat het juist is,' aldus het Hof. En zo
meer. Van de bezwaren van de deken bleef niets over.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 27 februari 2012, zaak
nr. 11-119, ECLI:NL:TADRARN:2012:YA2568; Hof van Discipline
28 januari 2013, zaak nr. 6386, ECLI:NL:TAHVD:2013:93

Viermaal geschrapt

Hij kreeg al eens een schrapping, kwam terug, en nu krijgt hij er drie te-
gelijk: mr. X had zonder overleg met de cliënt kansloze procedures ge-
voerd, een verboden no cure no pay-afspraken gemaakt en executiemaat-
regelen getroffen zonder geldige titel. Al doende had hij 'de uitkering van
vele Nederlanders in gevaar gebracht'.

Wat dat laatste betreft: mr. X had geprocedeerd over de AOW van zijn
cliënte, en kreeg voor elkaar dat zij over een bepaalde periode recht had
op ouderdomspensioen als alleenstaande. In de beschikking stond niets
over een toeslag, maar toch wilde mr. X die op basis van de uitspraak óók
incasseren. Hij procedeerde erover, en toen dat mislukte stuurde hij alsnog
de deurwaarder met de beschikking op pad om beslag te leggen voor de
toeslag. De deurwaarder gaf de opdracht terug omdat de titel niet deugde.
Toen probeerde mr. X het bij een andere deurwaarder – en die deed het
wel.

Daarmee zat mr. X volgens de Bossche raad van discipline niet alleen
materieel fout: de uitspraak ging over een ander geschil, maar ook formeel:
artikel 8:76 Awb zegt dat een bestuursrechtelijke uitspraak alleen een
executoriale titel oplevert als het gaat om schade, griffierecht of proces-
kosten. Als de overheid niet op tijd was geweest met een opheffingskort-
ging, hadden vele Nederlanders voor niks op hun uitkering zitten
wachten.

Niet iedere beroepsfout is ook een tuchtrechtelijke doodzonde. Maar mr. X wist beter, of had beter moeten weten – en dat weegt zwaar. Het Hof van Discipline bekrachtigde de schrapping.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 10 juni 2013, zaak nrs. ZWB 57 – 2013, ECLI:NL:TADRSHE:2013:YA4417, ZBW 66 – 2013, ECLI:NL:TADRSHE:2013:YA4418 en ZWB 65 – 2013, ECLI:NL:TADRSH:2013:YA4419; Hof van Discipline 16 december 2013, zaak nr. 6852, ECLI:NL:TAHVD:2013:368, zaak nr. 6853, ECLI:NL:TAHVD:2013:367 en zaak nr. 6851, ECLI:NL:TAHVD:2013:360

HOOFDSTUK 13

Mr. X heeft een strafrechtelijk probleem

Als de strafrechter mr. X aanpakt, kan de tuchtrechtelijke kant wel eens een beetje meevallen. Het gaat bij de tuchtrechter vooral om de vraag in hoeverre mr. X zich als advocaat heeft misdragen of anderszins het vertrouwen in de advocatuur heeft beschadigd. En zoekt u vooral hulp, mr. X, om op het rechte pad te blijven. Dat stemt de tuchtrechter mild.

Zet het maar op de zaak

Ze hadden privé-uitgaven laten boeken als kantoorkosten om de belasting te drukken. Bovendien hadden zij de deken herhaaldelijk onjuist ingelicht. Aldus de Haagse raad van discipline in de tuchtzaak tegen de advocaten die zich ook voor de strafrechter moesten verantwoorden. Maatregel van de tuchtrechter: twee maanden schorsing, waarvan zes weken voorwaardelijk. Is dat niet wat slapjes, als je het afzet tegen de tachtig uur werkstraf en de boetes die het OM in de strafzaak eiste?

De tuchtrechter hield rekening met het tijdsverloop – de kwestie kwam al aan het rollen in 2006 en de uitspraak kwam pas in 2011 – en met het feit dat de advocaten strafrechtelijk werden vervolgd, zo blijkt uit de uitspraak. Al staat het er niet met zoveel woorden, het ligt voor de hand dat de maatregel anders zwaarder uitgevallen was. Het komt vaker voor dat de tuchtrechter de strafzaak laat meewegen, zo liet de toenmalige Haagse deken Ernst van Win weten. Voor hem was de kous af: hij ging niet in appel.

Bron: raad van discipline 's-Gravenhage 21 november 2011, zaak nr. R 3735/11.137, ECLI:NL:TADRSGR:2011:YA2129

Tucht en ontucht

‘Ik vind je zo bekoorlijk, beminnelijk en aantrekkelijk.’ Het klinkt lief, maar als je er een student-stagiaire mee overvalt en je daarbij lichamelijk aan haar opdringt, is het dat niet. Dan is het klachtwaardig én strafbaar. Van de strafrechter kreeg mr. X een werkstraf van honderd uur (of vijftig dagen hechtenis), en hij moest de stagiaire € 750 schadevergoeding betalen. Van de Amsterdamse tuchtrechter kreeg mr. X in eerste instantie een schorsing van zes maanden, onvoorwaardelijk. Daarbij speelde een rol dat mr. X aangifte tegen de student-stagiaire had gedaan wegens smaad, zijn handelen had gebagatelliseerd en niet op de zitting was verschenen. Maar in appel kwam hij er iets genadiger van af. Het Hof van Discipline overwoog dat de aanranding op zichzelf al door de gewone rechter was afgestraft. De tuchtrechtelijke maatregel diende dus in het bijzonder het doel in te prenten en te vergelden dat mr. X mede het vertrouwen in de advocatuur heeft geschaad, aldus het Hof. En misschien had mr. X inmiddels toch iets geleerd: hij had coaching en begeleiding gezocht om herhaling te voorkomen. Het bleef een schorsing van zes maanden, maar dan voor de helft voorwaardelijk.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 20 september 2010, zaak nr. 10-162U, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA1034; Hof van Discipline 13 april 2012, zaak nr. 5918, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA3366

Gebrek aan respect

Ernest Louwes, de man die werd veroordeeld in de ‘Deventer moordzaak’ maar die tot vandaag volhoudt dat hij onschuldig is, vroeg na het uitzitten van zijn twaalfjarige gevangenisstraf of hij mocht toetreden tot de Haagse balie. Hij werd door de Haagse raad van toezicht geweerd, waarbij de raad voor verschillende ankers ging liggen. Een opmerkelijk argument: Louwes toonde gebrek aan respect voor de rechterlijke autoriteiten, omdat hij in zijn strafzaak opnieuw een herzieningsverzoek bij de Hoge Raad had ingediend. Louwes diende tevergeefs een beklag in bij het Hof van Discipline. Maar over die respect-redenering liet het Hof zich niet uit. Alhoewel? Volgens het Hof van Discipline mocht Louwes worden geweerd omdat de schok van zijn veroordeling nog altijd naklonk. Het hof noemde daarbij ‘de aandacht die de zaak van verzoeker mede door zijn eigen optreden nog altijd trekt, hoezeer ook dat eigen optreden van verzoeker op de wet is gebaseerd’. In die laatste bijzin lijkt het hof enig begrip te tonen voor

de pogingen van Louwes zijn naam te zuiveren, of hem in elk geval daarvoor alle ruimte te laten. Dat valt moeilijk te rijmen met het Haagse verwijt van ‘gebrek aan respect’.

De Haagse raad verweet Louwes verder onder meer dat zijn opleiding niet aan de eisen voldeed, en dat zijn verzoek om een buitenpatronaat niet conform het Haagse stagereglement was. Men twijfelde aan zijn integriteit omdat hij niet spontaan melding had gemaakt van zijn veroordeling. Deze en andere gronden liet het hof onbesproken. Als Louwes slaagt in zijn herzieningsverzoek – of als zijn veroordeling voldoende in de vergelijking is geraakt – heeft hij dus hoe dan ook nog een paar hobbels te nemen.

Bron: Hof van Discipline 3 juni 2013, zaak nr. 6707,
ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4368

De advocaat en de fles

Mr. X zocht op de grond van zijn auto naar zijn mobieltje toen hij rond het middaguur een oude dame in een rolstoel en haar kleinzoon op een zebrapad aanreed. Hij reed door. Hij had die nacht meer dan drie flessen wijn op, en die ochtend ook zo het een en ander, wist hij later nog wel te vertellen. Het kwam hem bij het gerechtshof in Arnhem onder meer op vijftien maanden gevangenisstraf (waarvan vijf voorwaardelijk) te staan.

Zijn advocatenstage werd geschorst, mr. X ging in therapie en in cassatie, en nu wilde hij graag weer aan de slag. Maar de deken kwam met een klacht. Het gebruik van alcohol ‘met negatieve gevolgen voor de praktijkvoering’ is onwenselijk, had de raad van discipline in Amsterdam al eens bepaald. Als het werk van mr. X er niet onder lijdt, zal de tuchtrechter zich dus niet snel bemoeien met de inhoud van zijn glas. Ook de tuchtrechter in Arnhem-Leeuwarden liet in deze zaak behoorlijk meewegen dat de strafbare feiten in de privésfeer waren begaan – maar stelde wel vast dat het ‘niet was zoals een zorgvuldig advocaat betaamt’. Verder was mr. X nog in overtreding door tijdens de geschorste stage geen opleidingspunten te halen, geen kantoor te houden en geen beroepsaansprakelijkheidsverzekering te hebben.

Mr. X had aannemelijk gemaakt dat hij zijn problemen zeer serieus aanpakte en dat hij zijn verslaving wel te boven zou komen. Al met al vond de tuchtrechter een voorwaardelijke schorsing van een jaar, met driemaan-

delijkse bevestiging van een arts dat hij droog staat, een afdoende maatregel.

Bron: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 20 juni 2014,
zaak nr. 14/14, ECLI:NL:TADRARL:2014:170

HOOFDSTUK 14

Mr. X en de gegriefden

Schelden doet geen zeer, zeggen ze. Een merkwaardige uitdrukking. Maar zeker is dat ogenschijnlijk keurige woorden veel meer kunnen kwetsen dan welk scheldwoord ook. Mr. X mag grieven als het moet – maar moet dat laten als het kan.

Kwetsen in familiezaken

Arme Lisa – maar om andere redenen dan je aanvankelijk zou denken. Volgens mr. X, de advocaat van Lisa's moeder, had haar ex-man aan Lisa een sms-bericht gestuurd waarin hij 'de schoonheid van haar vrouwelijkheid benadrukt en de wens uitspreekt iets met haar te mogen doen. Deze sms was de aanleiding van de moeder om samen met Lisa melding te doen bij de politie.' Mr. X bracht een dagvaarding uit ter verkrijging van een contactverbod. De letterlijke tekst van het sms'je was daarin niet opgenomen. In de tuchtrechtprocedure bleek die tekst als volgt te luiden: 'Hoi Lisa, Ik vond het fijn jou te zien. Je bent een lieve knappe meid. Als je een keer met papa wilt praten of iets leuks doen, laat het weten. Groeten en liefs Papa'.

Volgens de Amsterdamse raad van discipline was mr. X met haar insinuerende interpretatie te ver gegaan. Zeker in familiekwesies mag van de betrokken advocaten een bepaalde mate van terughoudendheid worden verwacht, juist omdat ook het belang van de kinderen in het spel is, aldus de raad. Mr. X was al zestien jaar advocaat en had ter zitting niet kenbaar gemaakt in een volgend geval anders te zullen handelen. Het leverde haar een berisping op.

Bron: raad van discipline Amsterdam 23 november 2010, zaak nr. 10-097A, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA1122

Niet te vertrouwen

Het zal geen hoogtepunt zijn geweest in de werkrelatie tussen mr. X en zijn secretaresse, de dag waarop zij een aan haar gericht e-mail per ongeluk meestuурde naar de advocaat van de wederpartij.

Die e-mail luidde: 'Het is een advocaat die niet kan worden vertrouwd dus het is uit den boze om het Word bestand van de brief naar hem te sturen. Alleen de ingescande versie dus!' Misschien was het goed gegaan als mr. X erbij had gezet: 'En stuur deze opdracht niet mee!' Maar dat deed hij niet, en om 9.46 uur klikte de secretaresse op 'verzenden'.

Hoe lang mr. X binnens- of buitensmonds gevloekt heeft is onbekend, maar al om 10.19 uur had hij zichzelf voldoende in de hand om de wederpartij te berichten: '(...) De woorden die zijn gebruikt zijn vertrouwelijk en zou ik nimmer in het openbaar bezigen. Verder heb ik e.e.a. extra zwaar willen aanzetten omdat het uiteraard uit den boze is als een Word sjabloon in omloop komt. (...)'

De voorzitter van de Arnhemse raad van discipline oordeelde dat de loze beschuldiging wellicht onwettelijk en maatschappelijk onbehoorlijk was, maar daarmee nog niet tuchtrechtelijk verwijtbaar. De uitlating was alleen voor de secretaresse bedoeld, en binnenskamers was mr. X vrij zijn gedachten te uiten. Hij had netjes excuses aangeboden. De voorzitter verklaarde de klacht kennelijk ongegrond.

Van zo'n kennelijk-ongegegrondverklaring kun je binnen veertien dagen in verzet bij de voltallige raad van discipline. Dat deed de klagende advocaat, met onder andere als argument dat de uitlating helemaal niet binnenskamers was gebleven – ook een secretaresse is immers een derde. Maar hij verzette zich vergeefs: de raad schaarde zich achter de voorzitter.

Bronnen: voorzitter raad van discipline Arnhem 7 oktober 2013, zaak nr. 13-208, ECLI:NL:TADRARN:2013:112; raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 24 maart 2014, zaak nr. 13-208, ECLI:NL:TADRARL:2014:39

Kulverhalen

Pastoor Jan Schafraad gaf interviews over de beschuldigingen die voormalige kostschoolleerlingen bij het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK over hem hadden gedaan. Hij werd bijgestaan door mr. Geertjan van Oosten. Schafraad ontkende hartstochtelijk, en Van Oosten zei in *De Limburger*: 'Ik sluit niet uit dat de klagers drie etterbakken zijn, die op het geld uit

zijn. Ga lekker iemand anders lopen beschuldigen.’ Later, toen de klachten van de vermeende slachtoffers ongegrond waren verklaard, sprak hij in *de Volkskrant* van ‘kulverhalen’. En over die uitlatingen mocht hij zich vervolgens bij de Amsterdamse raad van discipline verantwoorden. De tuchtrechter wijst op de grote vrijheid die een advocaat heeft bij de belangenbehartiging. En stelt vast dat Van Oosten zich met de nodige terughoudendheid had gepresenteerd. Dat zat hem in het ‘niet uitsluiten’, en in het feit dat het woord ‘kulverhalen’ in de krant tussen aanhalingstekens stond. Dat laatste zou overigens óók wel eens een kulverhaal kunnen zijn – het lijkt er meer op dat de journalist gewoon bedoelde Van Oosten te citeren. Maar belangrijker: de tuchtrechter wijst ook op de context. Daarin kwam aan de orde dat een van de klagers over misbruik had gelogen om schadevergoeding te krijgen. De uitspraken waren misschien grievend, maar onnodig waren ze niet. En zo gingen er nog wat klachten onderuit, over en weer. Klagers gingen in appel, maar het Hof van Discipline vond ook dat mr. X niet onnodig grievend was geweest.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 9 december 2013, zaak nr. 13-175A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:193; Hof van Discipline 16 mei 2014, zaak nr. 7013, ECLI:NL:TAHVD:2014:173

De zoveelste advocaat

Je mag als advocaat een hoop zeggen over de wederpartij, maar een andere advocaat waarschuwen dat hij misschien maar beter niet voor die wederpartij kan gaan optreden: dat gaat te ver.

Mr. X had aan de (beoogde) advocaat van de wederpartij geschreven: ‘Ik neem aan dat u zich realiseert dat u de zoveelste advocaat bent die tracht zijn – overigens ongegronde en gefingeerde claims – op cliënte hard te maken. In ieder geval zijn twee eerdere procedures door uw cliënt c.q. zijn advocate niet doorgezet, is hij tot tweemaal toe door de deken op zijn plaats gezet en bent u de derde advocaat en – naar ik meen – de vierde gemachtigde.

In de tussentijd heeft cliënte aangifte tegen uw cliënt gedaan en is duidelijk geworden dat uw cliënt op frauduleuze wijze heeft getracht dit relatiegeschil onder dekking van zijn rechtsbijstandsverzekering te brengen. Uiteraard staat het u vrij namens uw cliënt ieder denkbaar standpunt in te nemen doch ik wil u wel van een en ander doordringen zodat u – als dominus litis – uw eigen conclusies kunt trekken.’

Nou niet echt een scheldkanonnade of anderszins onnodig grievend. En toch kreeg mr. X in eerste instantie een waarschuwing. Zijn brief was erop gericht de wederpartij rechtsbijstand te onthouden, en tot dat resultaat had de brief ook geleid. En zó ver mag je in de zorg voor je cliënt niet gaan, vond de raad van discipline 's-Hertogenbosch. Hoe het Hof van Discipline erover denkt moet nog blijken. Er liep bij het ter perse gaan van dit boek hoger beroep onder zaaknummer 7187.

Bron: raad van discipline 's-Hertogenbosch 19 mei 2014, zaak nr. ZWB 253 2013, ECLI:NL:TADRSHE:2014:118

HOOFDSTUK 15

Mr. X declareert

De advocatuur is een creatief vak, zo blijkt telkens weer uit de uitspraken over het declaratiegedrag van mr. X. Met een elftal in de piketdienst kan ook de vergoeding wel maal elf. En hoe bevredigend om de ex-cliënt te laten betalen voor de tijd die je aan al zijn klachten spendeert!

Declarabele uren creëren

‘Noteer voor elk ontvangen processtuk (...) altijd 1 uur.’ Die instructie gaf mr. X aan de medewerker die maar niet aan het gewenste aantal declarabele uren kwam. De medewerker diende een klacht in en kreeg van de raad van discipline in Arnhem volledig gelijk. Van een urenspecificatie mag verwacht worden dat deze een juiste afspiegeling is van daadwerkelijk verrichte werkzaamheden. Daarbij wordt wel gewerkt met tijdseenheden van 5 à 10 minuten, maar de door mr. X gehanteerde tijdseenheid ging de grenzen van het toelaatbare ruimschoots te buiten, aldus de raad. Mede gezien het tuchtrechtelijk verleden en de houding van mr. X ter zitting kwam het haar op een schorsing van drie weken te staan. Het Hof van Discipline bevestigde de uitspraak in hoger beroep.

Bron: raad van discipline Arnhem 14 september 2009, zaak nr. 08-115; Hof van Discipline 12 april 2010, zaak nr. 5601, ECLI:NL:TAHVD:2010:YA0567

Een elftal declaraties

Een compleet voetbalelftal in de strafpiketdienst: kassa! Althans, dat zal mr. X gedacht hebben toen hij de minderjarige voetballers die zich hadden misdragen op het politiebureau tien à vijftien minuten per persoon bezocht, voor allemaal de reiskosten afzonderlijk in rekening bracht en ook de vervolfbezoeken in het kader van de piketdienst bij de Raad voor

Rechtsbijstand declareerde. Met de ouders van de vermeende boosdoeners zocht hij niet of nauwelijks contact. Verweer van mr. X op dat laatste: de jongens hadden met elkaar afgesproken te zwijgen en zagen alles als een spannend avontuur. De deken, die het gedrag van mr. X op alle fronten laakbaar achtte, kreeg van het Hof van Discipline gelijk. Het leverde een onvoorwaardelijke schorsing van drie maanden op. In een andere zaak kreeg mr. X er voor vergelijkbare vergrijpen nog eens drie maanden bij. Het zal hem overigens weinig gedeerd hebben: mr. X liet zich van het tableau schrappen.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 31 mei 2010, zaak nrs. H39-2010, ECLI:NL:TADRSHE:2010:YA0776 en H 40-2010, ECLI:NL:TADRSHE:2010:YA0774; Hof van Discipline 10 januari 2011, zaak nrs. 5817, ECLI:NL:TAHVD:YA1389 en 5900, ECLI:NL:TAHVD:YA1390

Nota voor klachtenlitanie

Mr. X werd zo moe van alle klachten en verwijten van haar ex-cliënte, dat zij de tijd die zij met al die ellende kwijt was maar eens in rekening bracht. Zij declareerde 240 minuten 'lezen en beantwoorden van mails-spam', misschien dat dat de stroom aan boze e-mails zou intomen. Deze aanpak bleek niet echt te werken.

In een begrotingsprocedure bracht de raad van toezicht de declaratie, waarop ook andere posten van na de vertrouwensbreuk stonden, terug tot nihil. De raad van discipline in Amsterdam oordeelde dat mr. X 'een onjuist en ongepast middel' gebruikt had, en dat haar handelen in strijd was met hetgeen een advocaat betaamt. Bovendien had mr. X na de beslissing van de raad van toezicht negen maanden gewacht met het indienen van een herzieningsverzoek en restitutie van het te veel betaalde. Mr. X incasseerde een berisping.

Bron: raad van discipline Amsterdam 21 maart 2011, zaak nr. 10-218A, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA1446

Bevlogen de bocht uit

In de kranten was advocaat Ron van Asperen 'de grote man achter de fraude' van zijn kantoor Tiebout, dat zo 'voor honderdduizenden euro's

extra omzet wist binnen te halen'. En het is waar: hij vroeg toevoegingen aan op naam van – deels onwetende – kantoorgenoten om het maximum van 250 per jaar te omzeilen. En ja: als hij proceskosten voor zijn cliënten incasseerde hield hij die soms achter. Toch stelden de oud-deken en de registeraccountant van de 'Vliegende Brigade' (een door de Orde in het kader van het Project Administratief Toezicht in het leven geroepen fenomeen), vast 'dat mr. Van Asperen een gedreven advocaat is met hart voor de zaken van zijn cliënten. Hij handelt niet primair omzetgedreven'.

Van Asperen vond het niet eerlijk dat hij uit oogpunt van kwaliteit maar 250 toevoegingen mocht doen, terwijl hij gemakkelijk meer aankon. Zijn cliënten waren dik tevreden. En die geïnde proceskosten reserveerde hij voor de cliënt, zodat die ook in de toekomst weer gratis zou kunnen procederen.

Van Asperen maakte zijn eigen regels, en dat kan niet. Moest hij daarom inderdaad worden geschrapt, zoals de raad van discipline in Leeuwarden besliste? Het Hof van Discipline mocht het zeggen, want Van Asperen ging in beroep. Tevergeefs: ook al hadden cliënten van zijn handelwijze geen schade ondervonden, het feit dat hij zich gedurende vele jaren op grote schaal niet had willen houden aan het wettelijk systeem van gefinancierde rechtshulp werd hem fataal. Dat hij mogelijk ook strafrechtelijk zou worden aangepakt (hetgeen later inderdaad gebeurde – Van Asperen kreeg een taakstraf) kon daaraan niet afdoen.

Over de strafzaak zei Van Asperen: 'Belangrijker voor mij dan de straf is de vaststelling in het vonnis dat er geen "money for nothing" is opgestreken. Ik had een dergelijke afweging ook liever bij de tuchtrechter gezien.'

Bronnen: raad van discipline Leeuwarden 16 december 2011, zaak nr. 43a/11, ECLI:NL:TADRLEE:2011:YA2260; Hof van Discipline 21 mei 2012, zaak nr. 6304, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA2720; Trudeke Sillevius Smitt, 'Punt achter zaak-Van Asperen', *Advocatenblad* 2014, nr. 2

Een hoge gunfactor

Excessief declareren en de vorderingen van je cliënt aan jezelf laten overdragen: mr. X werd geschorst, en wel voor onbepaalde tijd.

De declaratie was veel hoger dan het aantal uren rechtvaardigde, erkende mr. X volmondig. En ja, hij had de vorderingen van zijn cliënt aan zichzelf laten cederen, en een deel daarvan weer doorverkocht. Maar zijn cliënt

gunde hem die € 130.000 gewoon, en die cessies waren noodzakelijk om het hoofd boven water te houden.

Volgens de raad van discipline in Den Bosch kon mr. X die hoge 'gunfactor' niet aannemelijk te maken, en was de cessie in strijd met gedragsregel 2.1: een advocaat mag zijn vrijheid en onafhankelijkheid niet in gevaar brengen. Verder had mr. X regel 5 geschonden: de advocaat moet zich laten leiden door het belang van zijn cliënt, en niet door enig eigen belang. Voeg daarbij eerdere misstappen, een wankel financieële situatie en arbeidsongeschiktheid en je hebt een 60b-schorsing: een schorsing met onmiddellijke ingang, voor onbepaalde tijd, omdat de advocaat er blijk van heeft gegeven zijn praktijk niet behoorlijk te kunnen uitoefenen. Daarnaast kreeg mr. X een 'gewone' schorsing van een maand.

De deken had ook nog geroepen dat de cessie nietig was, op grond van artikel 3:43 BW. In dat artikel staat dat rechtshandelingen nietig zijn als ze strekken tot verkrijging door rechters, leden van het openbaar ministerie, gerechtsauditeurs, griffiers, advocaten, deurwaarders en notarissen van goederen waarover een geding aanhangig is voor het gerecht, binnen welk rechtsgebied zij hun werk doen. De voorzitter van de raad van discipline die een onderzoek naar de praktijk van mr. X gelastte vond dat een aannemelijk verhaal van de deken, maar de raad van discipline waagt zich niet aan een uitspraak: de tuchtrechter gaat niet over civielrechtelijke kwesties.

Bronnen: voorzitter raad van discipline 's-Hertogenbosch 9 januari 2012, zaak nr. R253-2011, ECLI:NL:TADRSHE:2012:YA2499; raad van discipline 's-Hertogenbosch 23 april 2012, zaak nrs. R254 -2012, ECLI:NL:TADRSHE:2012:YA2748 en R253-2011, ECLI:NL:TADRSHE:2012:YA2750

High Trust

'Transparantie, vertrouwen en begrip.' Onder dat motto is de Raad voor Rechtsbijstand bezig met het invoeren van High Trust: advocaten kunnen toevoegingen aanvragen zonder stukken mee te sturen. Elke advocaat kan ervoor in aanmerking komen. Achteraf vindt controle plaats, één-op-één of steekproefsgewijs. 'Voor de steekproefcontrole is enig volume natuurlijk noodzakelijk,' aldus de website van de Raad voor Rechtsbijstand (www.rvr.org).

Volume was bij mr. X niet het probleem. Hij vroeg als ondernemer-stagiaire binnen twee maanden zo'n dertig toevoegingen aan en declareerde

in al die zaken meer dan zes uur. Alleen bleken vrijwel alle dossiers zo goed als leeg te zijn: geen brief van mr. X, geen aantekeningen – niets waaruit een juridische vraag kon worden afgeleid. Wel achteraf gefabriceerde opdrachtbevestigingen en tijdschrijflijsten.

De Raad voor Rechtsbijstand kondigde aan mr. X te zullen uitschrijven, de uitbetaalde vergoedingen terug te zullen vorderen en/of aangifte te zullen doen.

Het ne bis in idem-verweer van mr. X ging niet op: het dekenbezwaar bij de tuchtrechter dient een ander doel dan de door de Raad voor Rechtsbijstand aangekondigde maatregelen. Mr. X had de financiële integriteit geschonden en het vertrouwen in de advocatuur ernstig beschaamd. Hij werd door de Amsterdamse raad van discipline geschrapt, en die uitspraak werd in appel bekrachtigd.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 19 juni 2013, zaak nr. 13-122A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:YA4509; Hof van Discipline 16 december 2013, zaak nr. 6866, ECLI:NL:TAHVD:2013:366

Dicht bij het geld

Zaak schikken, buit binnenhalen: dat geeft voldoening. Maar dan dat doorbetalen aan cliënte. Dat kan pijn doen als je nog geld van haar krijgt en maar moet zien dat je dat straks weer binnenhengelt. Mr. X hield ‘zijn’ € 20.000 in op de buit van € 35.000. Maar helaas – dat gaat zomaar niet. De regels – waaronder gedragsregel 28 lid 2 – bepalen dat verrekenen alleen mag als de cliënt daarmee instemt, en in dit geval had mevrouw juist bezwaar gemaakt. Ze had nog meer bezwaren, en ook de deken liet zich niet onbetuigd. Zo had mr. X excessief gedeclareerd en verzuimd zijn cliënte te wijzen op de mogelijkheden die zij bij een declaratiegeschil had, iets wat wordt voorgeschreven in gedragsregel 27. Toen de deken mr. X verzocht die 20 mille bij hem in depot te storten, trok mr. X er een nulletje af. Hij wilde dicht bij het geld blijven, zo verklaarde hij in de tuchtprocedure.

Dan heb je niet veel begrepen van het belang van financiële integriteit, oordeelde de Amsterdamse raad van discipline. Ook het telefoontje met een stafmedewerkster van de deken hielp niet echt. Daarin had mr. X geroepen dat hij lak had aan de gedragsregels, ‘al schorsen jullie me voor een halfjaar.’ Het werden drie maanden, waarvan twee voorwaardelijk.

Bron: raad van discipline Amsterdam 16 september 2013, zaak nrs. 12-220A en 12-221A, ECLI:NL:TADRAMS:2013:92

HOOFDSTUK 16

Mr. X duikt in het tuchtprocesrecht

Dat advocaten de mogelijkheden van het procesrecht benutten is mooi. Daartoe zijn ze tenslotte op aarde. Maar die ongefundeerde wrakingsverzoeken... Gelukkig lijken ze op hun retour. In 2013 nam het aantal wrakingsverzoeken bij de tuchtrechters af. Toegewezen werd er niet één.

Hij kon het wraken niet laten

Met onwillige honden is het kwaad hazen vangen, zo bleek maar weer eens uit een uitspraak van de Amsterdamse raad van discipline van 2 november 2010. De Amsterdamse deken verzocht de voorzitter van de raad een onderzoek ex artikel 60c Advocatenwet in te stellen naar de praktijk van mr. X. Zo'n onderzoek kan worden ingesteld als er aanwijzingen zijn dat de advocaat tijdelijk of blijvend niet in staat is de praktijk behoorlijk uit te oefenen, en kan uitmonden in een schorsing of in het treffen van voorzieningen.

Nog voor de inhoudelijke behandeling wraakte mr. X de voorzitter. Zaak geschorst, wrakingskamer benoemd. Volledige wrakingskamer door mr. X gewraakt. Tweede wrakingskamer benoemd, tweede wrakingsverzoek behandeld en afgewezen – met bepaling dat een volgend verzoek tot wraking van verweerder niet in behandeling zou worden genomen. Eerste wrakingsverzoek behandeld en afgewezen. Nog een wrakingsverzoek ingediend. En nog één. Maar die werden dus niet meer in behandeling genomen. Intussen had mr. X ook nog her en der wat klachten tegen de deken en de plaatsvervangend deken ingediend en de raad van discipline verzocht de deken te ontslaan. Het onderzoek naar zijn praktijk heeft mr. X er niet mee kunnen voorkomen.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 24 september 2010, zaak nr. 10-335A, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA1222; raad van discipline Amsterdam 2 november 2010, zaak nr. 10-270 A, ECLI:NL:TADRAMS:2010:YA1105

Te actueel praktijkvoorbeeld

Veel komt het niet voor, maar een enkele keer slaagt een wrakingsverzoek wel. Zo werd in mei 2011 de toenmalige voorzitter van de Amsterdamse raad van discipline door een advocaat met succes gewraakt. Mr. X verweet de tuchtrechter vooringenomenheid omdat zij vooruitlopend op de uitspraak in zijn zaak zich daarover in het openbaar had uitgelaten.

De tuchtrechter had tijdens een bijeenkomst voor nieuw beëdigde advocaten een introductiepraatje gehouden over tuchtrecht. Er ontstond discussie, en iemand vroeg om een voorbeeld van financiële malversaties die tot schorsing zouden kunnen leiden. Ze had de casus van mr. X beschreven, maar geen namen genoemd. En de uitspraak in de zaak lag al klaar.

Maar, zei de wrakingskamer, er was nog geen uitspraak gedaan. Dus bestond de theoretische mogelijkheid dat de raad zijn kennelijk reeds genomen beslissing zou heroverwegen. Door de casus te bespreken had de tuchtrechter de theoretische kans in het leven geroepen dat de raad zich in dat geval niet meer vrij zou achten anders te beslissen. En daardoor kon de rechterlijke onpartijdigheid schade lijden, aldus de wrakingskamer.

Bron: raad van discipline Amsterdam 18 mei 2011, zaak nr. 11-087A, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA1671

Geen herziening herziening

In november 2011 zette de tuchtrechter in Arnhem de deur open naar herziening van tuchtuitspraken op grond van nieuwe feiten. Maar deze deur is door het Hof van Discipline op 13 februari 2012 met een klap gesloten.

Volgens Arnhem kon een onherroepelijke beslissing worden teruggedraaid als er later feiten boven water kwamen die tot een ander oordeel zouden hebben geleid. Reden voor mr. X om in een aantal afgesloten tuchtzaken op grond van dit nieuwe criterium haar geluk bij het Hof van Discipline in Den Bosch te beproeven.

Maar de hoogste tuchtrechter wees de Arnhemse verruiming expliciet af. 'Het openstellen van een rechtsmiddel dat de Advocatenwet niet kent gaat in beginsel de rechtsvormende bevoegdheid van de tuchtrechter te buiten,' zei het Hof. 'Een uitzondering daarop is slechts dan geoorloofd wanneer blijkt dat de uitspraak waarvan herziening wordt verzocht in strijd is met het EVRM, dat prevaleert boven de Advocatenwet.' Alleen

herziening als er geen eerlijk proces is geweest dus. Zo was het, en zo zal het blijven.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 2 mei 2011, zaak nrs. 10-184, 08-47 en 08-48, ECLI:NL:TADRARN:2011:YA2071; Hof van Discipline 13 februari 2012, zaak nr. 6323, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA2464

Buurmans belang

Mag iedereen klagen als hij vindt dat een advocaat zich niet behoorlijk gedraagt? De buurman van de cliënte van mr. X vond van wel, maar kreeg ongelijk. De buurman was blijkbaar bijzonder begaan met de echtscheidingsprocedure tussen zijn buurvrouw en haar ex. Hij stuurde in elk geval e-mails naar haar advocaat. De antwoorden van mr. X vielen niet in goede aarde en de buurman diende een klacht in.

De raad van discipline in Arnhem volgde de vaste rechtspraak van het Hof van Discipline: het klachtrecht is er alleen voor diegene die door het handelen of nalaten van een advocaat in zijn belang getroffen is of kan worden. En zo'n rechtstreeks belang had de buurman volgens de tuchtrechter niet.

Alleen de lokale deken mogen klagen in het algemeen belang; zij dienen dan een dekenbezwaar in. De landelijk deken kan niet klagen bij een raad van discipline, maar wel in hoger beroep gaan tegen een uitspraak van een raad.

Bron: raad van discipline Arnhem 13 februari 2012, zaak nr. 11-121, ECLI:NL:TADRARN:2012:YA2524

Verkeerde volgorde

Voor opheffing van een schorsing voor onbepaalde tijd heb je nieuwe feiten nodig. Napleiten helpt niet.

Mr. X wilde weer aan de slag! Een week nadat het Hof van Discipline zijn schorsing wegens onbehoorlijke praktijkuitoefening had bekrachtigd, verzocht hij de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden die schorsing op te heffen. Artikel 60b lid 7 Advocatenwet zegt dat je dat te allen tijde kunt proberen.

Mr. X had een hele reeks argumenten waarom het mooi was geweest met die schorsing. Zo had zijn ex-vrouw rancuneuze telefoontjes met de deken gevoerd, anders was hij helemaal nooit geschorst. Hij betwistte een groot deel van de bezwaren die de deken indertijd had aangevoerd. Bovendien bleek zijn fiscale schuld te overzien en verwachtte hij over pakweg een maand anderhalve ton winst uit de handel in commodities, waarmee hij zijn belasting- en zijn alimentatieschuld zou kunnen voldoen. Zijn accountant vond het ook. En als dat allemaal niet genoeg was, wilde hij graag in elk geval opheffing op voorwaarde dat hij in loondienst zou gaan bij het kantoor dat hem daartoe een aanbod had gedaan.

Maar de raad van discipline is niet onder de indruk. Een opheffingsverzoek is iets anders dan appel – klagen over de eerdere uitspraak heeft geen zin. Houding en gedrag van mr. X waren niet veranderd en dat de financiële situatie zoveel beter was geworden, hadden mr. X en zijn accountant onvoldoende onderbouwd. Er lag geen plan van aanpak voor een ordentelijke praktijkvoering en de schulden aan rechtbank en rapporteur had mr. X nog altijd niet voldaan. Eerst orde op zaken, dan pas opheffing – andersom werkt dus niet.

Bronnen: Hof van Discipline 7 maart 2014, zaak nr. 6990, ECLI:NL:TAHVD:2014:91; raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 14 april 2014, zaak nr. 14-42, ECLI:NL:TADRARL:2014:177

Minuutje te laat

Als het erom gaat klagers door de procesrechtelijke jungle heen te geleiden, wil de tuchtrechter nog weleens de hand over het hart strijken. Maar als het om de appeltermijn gaat, is er geen pardon. Daar hoeft mr. X niet eens zelf voor in het tuchtprocesrecht te duiken.

Dertig dagen heb je, om appel in te stellen van een beslissing van de raad van discipline. Dat zegt artikel 56 lid 1 Advocatenwet. In het geval van klagster betekende dit dat haar beroepschrift op 16 januari op de griffie moest zijn ontvangen. Misschien twijfelde mevrouw tot het laatste moment of ze er nog aan zou beginnen, misschien zat ze er die 16e januari tot laat in de avond op te zwoegen... Feit is dat haar e-mail een minuut na middernacht op het mailadres van de griffier binnenkwam – dus net op de 17e. Eén minuut!

Maar het Hof van Discipline was onverbiddelijk. Het belang van de rechtszekerheid brengt mee dat geen onzekerheid kan ontstaan over het

eindtijdstip van de appeltermijn; die is van openbare orde. Mr. X was dus van de zaak af.

Wat opvalt is dat het Hof van Discipline geen woord vuilmaakte aan de vorm waarin het appel werd ingesteld. Een e-mail? Staat in de wet niet dat het beroep wordt ingesteld bij met redenen omklede memorie, die in zeventvoud moet worden ingediend tezamen met zes afschriften van de beslissing waarvan beroep? Blijkbaar is die papiermolen niet van openbare orde.

Bron: Hof van Discipline 16 mei 2014, zaak nr. 7040,
ECLI:NL:TAHVD:2014:203

HOOFDSTUK 17

Mr. X doet het privé (of juist niet)

Het tuchtrecht geldt altijd, zelfs al ligt mr. X te slapen. Maar de tuchtrechter vindt zijn privégedrag alleen van belang als er voldoende aanknopingspunten zijn met zijn werk, of als dat gedrag in het licht van zijn vak absoluut ongeoorloofd is. Meestal heeft mr. X dus privé iets meer ruimte. Maar het kan ook andersom zijn: dat je iets wel als advocaat mag doen, maar niet als – bijvoorbeeld – zus.

Slechts op bezoek?

Als je broer in hechtenis zit moet je als advocaat natuurlijk heel voorzichtig zijn, maar je zit niet per definitie fout als je hem opzoekt. In het onderhavige geval had de advocaat haar broer aanvankelijk op zijn verzoek als piketadvocaat bezocht. Vervolgens had zij een ervaren strafrechtadvocaat benaderd om haar broer verder bij te staan. Toch ging ze langs bij het huis van bewaring, legitimeerde ze zich als advocaat en sprak enkele minuten met haar broer – tot de bewakers er lucht van kregen dat ze familie was.

Niet tuchtrechtelijk verwijtbaar, vond de raad van discipline, maar de algemeen deken zag aanleiding voor appel. Het Hof van Discipline ziet geen tuchtrechtelijke verwijtbaarheid. De feiten boden onvoldoende houvast voor een vermoeden dat mr. X welbewust haar advocatenpas had misbruikt om als zus, en niet als advocaat bij haar broer op bezoek te gaan.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 24 juni 2009, zaak nr. 08-113; Hof van Discipline 12 april 2010, zaak nr. 5543.
ECLI:NL:TAHVD:2010:YA0568

‘Mensen helpen’

Schorsing met onmiddellijke ingang is geen sinecure. De tuchtrechter kan daartoe op verzoek van de deken overgaan als tegen een advocaat ‘een ernstig vermoeden is gerezen van een handelen of nalaten waardoor enig door artikel 46 beschermd belang zeer ernstig is geschaad of dreigt te worden geschaad’, zegt artikel 60ab Advocatenwet.

De tuchtrechter maakt van die mogelijkheid slechts zelden gebruik. Maar de mr. X die op 15 juni 2011 voor de Amsterdamse raad van discipline verscheen moest er na de uitspraak op 27 juni 2011 direct aan geloven. Redenen: geen beroepsaansprakelijkheidsverzekering, geen stichting derdengelden, geen ordentelijk contact met de deken en een eerdere schorsing voor onbepaalde tijd.

Mr. X verweerde zich aanvankelijk nog met de stelling dat hij na beëindiging van zijn werk als advocaat in loondienst per 1 januari 2011 geen praktijk voerde, maar slechts bezig was met ‘mensen helpen’. Maar de raad stelt vast dat het wel degelijk ging om ‘zaken behandelen’. Door dat onverzekerd te doen had mr. X een onaanvaardbaar risico in het leven geroepen, voor zichzelf en zijn cliënten, aldus de raad van discipline.

Bron: raad van discipline Amsterdam 27 juni 2011, zaak nr. 11-183U, ECLI:NL:TADRAMS:2011:YA1756

In de slaapkamer

Een advocaat moet zorg hebben voor zijn cliënten, maar het aangaan van een seksuele relatie met een getrouwde cliënte is vast niet het soort van zorg waar de wetgever aan heeft gedacht. De bedrogen echtgenoot was zelf óók cliënt bij diezelfde mr. X – en vond dat mr. X het vertrouwen in de advocatuur had geschaad.

Maar de (plaatsvervangend) voorzitter van de Haagse raad van discipline is niet van plan de slaapkamer binnen te treden. Zij bestempelde het handelen van mr. X als een privégedraging. Dan komt het tuchtrecht er alleen aan te pas als er aanknopingspunten zijn met de praktijkuitoefening, of als het gedrag van de advocaat in het licht van zijn vak absoluut ongeoorloofd is. Volgens de voorzitter deed zich dat hier allemaal niet voor. Een relatie aangaan mag op zichzelf, en de relatie had in dit geval de vrijheid en onafhankelijkheid van het functioneren van mr. X niet beïnvloed. Had mr. X dan niet op zijn minst eerder excuus moeten maken?

De tuchtrechter zei van niet en wees de klacht als kennelijk ongegrond af.

Bron: raad van discipline 's-Gravenhage 27 januari 2012, zaak nr. R. 3885/12.19, ECLI:NL:TADRSGR:2012:YA2436

Postduiven

De wereld van de postduifliefhebbers kent zijn eigen misstanden. Bijvoorbeeld het onrechtmatig vliegen met andermans duif, het niet fatsoenlijk reageren op een melding van een opgevangen duif, en zelfs dopinggebruik komt voor. Voor dit soort zaken heeft men een eigen tuchtrecht, inclusief aanklagers, tuchtcolleges en een beroepscollege.

Mr. X was advocaat van de vereniging: hij trad op in een ontslagzaak tegen een van de bestuursleden. Maar hij was ook lid van het beroepscollege en fungeerde daarna tijdelijk als aanklager bij de club. In die hoedanigheid ontving hij een klacht die zich tegen het bestuur richtte. Hij dacht er een maandje over na en besloot toen die klacht terug te verwijzen naar het 'bureau rechtspleging' van de vereniging.

Verenigingsleden beklagden zich bij de advocatentuchtrechter over tegenstrijdige belangen. Mocht mr. X als advocaat namens het bestuur van de postduivenclub optreden en tegelijkertijd aanklager zijn in postduivenverenigingstuchtzaken? En, in het bijzonder, in een tuchtzaak die tegen het bestuur van de vereniging was gericht?

Net als bij de Arnhemse raad van discipline liep de tuchtzaak voor mr. X bij het Hof van Discipline goed af. De aanvaarding van de functie van aanklager *an sich* mocht: dat was een privégedraging die in geen enkel rechtens relevant verband stond met het feit dat mr. X advocaat was. En dat mr. X een klacht tegen het bestuur had behandeld was feitelijk onjuist: mr. X had die klacht uiteindelijk niet in behandeling genomen. Dat hij er een maandje over had gepiekerd 'was ook niet absoluut ongeoorloofd', zegt het Hof. En het Hof vindt ook dat een advocaat het bestuur van een vereniging mag bijstaan in een ontslagprocedure terwijl hij binnen die vereniging zelf aanklager is.

Tip voor degenen die graag iets met duiven willen doen maar die niet meteen onder het postduiventuchtrecht willen vallen: het is ook mogelijk een dagje duiven te huren via huurwitteduiven.nl.

Bronnen: raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 22 april 2013, zaak nr. 12-231, ECLI:NL:TADRARN:2013:YA4218; Hof van Discipline 20 januari 2014, zaak nr. 6806, ECLI:NL:TAHVD:2014:10

Toe, drink niet meer

Tot in detail verslag doen aan de raad van discipline hoe het met je alcoholverslaving is – het was voor mr. X een noodzakelijk kwaad om aan tuchtrechtelijke maatregelen te ontkomen. De enige werkbare route die hem restte was de ‘nullijn’, zo had mr. X ook zelf erkend. Nu moest hij bewijzen dat hij geen druppel meer dronk.

De deken had een verzoek op grond van artikel 60b Advocatenwet ingediend. Dat artikel biedt de tuchtrechter de mogelijkheid een advocaat die zijn praktijk niet behoorlijk kan uitoefenen voor onbepaalde tijd te schorsen, of andere voorzieningen te treffen. Mr. X had bloedwaarden overgelegd om aan te tonen dat hij sinds december 2012 nuchter was, maar daar kon de tuchtrechter niet zomaar wijs uit worden.

In een tussenuitspraak kreeg mr. X een nog een kans: hij moest bewijzen dat hij de komende vier maanden alcoholvrij bleef. Door middel van bloeuduitslagen én verklaringen van een deskundige die ook het vertrouwen van de deken had.

Wat mr. X precies verkeerd had gedaan blijkt niet uit de uitspraak. Maar de raad van discipline overweegt dat het gebruik van alcohol door een advocaat ‘met negatieve gevolgen voor de praktijkvoering’ onwenselijk is. Zolang de praktijk niet in het geding is, zal de tuchtrechter zich er dus niet snel tegenaan bemoeien.

Bron: raad van discipline Amsterdam 24 juni 2013, zaak nrs. 12-335H en 12-336H, ECLI:NL:TADRAMS:2013:13

HOOFDSTUK 18

Mr. X is deken

Dekens blijken zeer beklagenswaardig. De tien lokale dekenen moesten zich in 2013 in totaal 56 keer voor een raad van discipline verantwoorden. Slechts drie van die 56 klachten waren gegrond. Het Hof van Discipline kreeg vijf klachten te beoordelen en vond er daarvan twee gegrond. Als je bedenkt hoeveel ze moeten hakken, valt het aantal spaanders te overzien.

De deken die wou zwijgen

Een verdachte in een strafzaak hoeft niet mee te werken aan zijn eigen veroordeling. Maar een deken die een klacht om de oren krijgt: mag die zijn mond houden om zichzelf niet te belasten? Nee, zei de raad van discipline in Arnhem. Die deken valt net als andere advocaten onder gedragsregel 37: hij moet terstond alle gevraagde inlichtingen verstrekken aan de deken die de klacht behandelt, óók als de klager hem beschuldigt van diefstal of verduistering en daarvan dus aangifte zou kunnen doen. De deken heeft volgens de raad alleen te zwijgen als hem wordt gevraagd om informatie die hij uit hoofde van zijn functie van deken geheim moet houden.

Er kwam een appelzaak, maar daarin voerde de deken geen incidenteel verweer. En daarmee stond vast dat de weigerachtige deken de gevraagde informatie toch moest verschaffen. Het Hof van Discipline wijdt nog wel een overweging aan de vraag of het klachtwaardig was dat de deken zich op het nemo tenetur-beginsel had beroepen. Dat was niet het geval. De aard en omvang van dit beroep waren in de doctrine en jurisprudentie (nog) niet zodanig ontwikkeld en vaststaand dat aanstonds kon worden gezegd dat een dergelijk beroep nooit zou slagen. Aldus het Hof.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 14 november 2011, zaak nr. 10-160 en 11-36, ECLI:NL:TADRARN:2011:YA2299; Hof van Discipline 19 oktober 2012, zaak nr. 6239, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA3470

Expliciet betreurd

In het jaarverslag van de Amsterdamse Orde 2010-2011 werd met een zekere flair gemeld: 'Niet onvermeld mag blijven dat de advocaat tegen wie de meeste klachten werden ingediend de deken was, tegen hem kwamen dit jaar 9 klachten binnen.' Heel gek is dat niet: je zult al die teleurgestelde cliënten, getergde wederpartijen en opgefokte advocaten maar te vriend moeten zien te houden, terwijl je tegelijk de orde moet bewaren. Veruit de meeste van die klachten belanden bij de raad van discipline op de stapel 'ongegrond'.

Maar nu was het dan toch een keer raak. Waar de Amsterdamse deken Germ Kemper bij de raad van discipline nét overeind bleef, ging hij in appel toch onderuit tegen Edwin de Roy van Zuydewijn.

Kemper had in een interview met *Story* een boel gezegd als deken, en een beetje als (ex-)advocaat van prinses Margarita, die in een alimentatieconflict met De Roy van Zuydewijn verwickeld was. Zonder dat duidelijk was wanneer hij welke pet op had. Kemper had de wijze van publicatie 'expliciet betreurd'.

Dat de deken een soort vooropgezet plan had gehad om De Roy van Zuydewijn te schaden, vond het Hof niet aannemelijk. Maar de deken had niet de zorgvuldigheid betracht die in het publieke optreden van hem mocht worden verwacht. Het werd een gegrondverklaring zonder maatregel, het zachtste tikje dat het Hof kon uitdelen. Maar wel een die tot in de wijde omtrek was te horen.

Bronnen: raad van discipline Amsterdam 15 mei 2012, zaak nr. 11-260Alk, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA2719; Hof van Discipline 15 april 2013, zaak nr. 6463, ECLI:NL:TAHVD:2013:YA4066

De talmende toezichthouder

Een waarnemend deken die ruim anderhalf jaar niets ondernam na ontvangst van een klacht – dat vond de Arnhemse tuchtrechter veel te dol. Ook de deken kwam er niet zonder kleerscheuren af.

Eind 2009 kwam een klacht binnen bij de toenmalig deken in Utrecht. Die delegeerde de behandeling aan een lid van de raad van toezicht, tevens waarnemend deken. De advocaat van de klager informeerde drie keer schriftelijk hoe het ermee stond, maar hoorde niets. In september 2011 schreef hij de deken aan, en een maand later stuurde hij nog maar eens een rappel. De deken maakte excuus, de waarnemend deken beloofde

telefonisch de klacht te gaan behandelen – maar verzuimde vervolgens de beloofde schriftelijke bevestiging te sturen.

Het dralen van de waarnemend deken was klachtwaardig, temeer omdat de klacht in kwestie de integriteit van de advocatuur raakte. Bovendien had de waarnemend deken kennelijk bij het maandelijks overleg de indruk gewekt dat er voortgang werd geboekt. En de deken was vanwege de delegatie niet verantwoordelijk voor de behandeling van de klacht, maar wel voor de voortgang. Het werd een berisping respectievelijk een waarschuwing.

Het Hof van Discipline was in maart 2013 ook al streng op de voortgang. Een deken kreeg een waarschuwing, onder meer voor een jaar sudderen op een klacht.

Bronnen: raad van discipline Arnhem 9 september 2013, zaak nr. 12-51, ECLI:NL:TADRARN:2013:74 en zaak nr. 12-54a, ECLI:NL:TADRARN:2013:77; Hof van Discipline 18 maart 2013, zaak nr. 6462, ECLI:NL:TAHVD:2013:1

Dekenleidraad

Het moet hinderlijk zijn: stel je als deken een ‘leidraad dekenale klachtbehandeling’ op om de zaken zo goed mogelijk te behandelen, krijg je vervolgens allerlei klachten dat je die leidraad niet precies volgt.

De klager had drie identieke klachten ingediend tegen mrs. E, N en B, advocaten van hetzelfde kantoor. Na zo’n elf dagen ontving hij van de deken een bevestiging dat de klacht tegen mr. E was ontvangen. Te laat dus: de leidraad schrijft voor dat dit binnen een week moet gebeuren, zo had klager gelezen. En waar bleven de ontvangstbevestigingen voor de klachten tegen N en B? En waarom had de deken klager verzocht de klacht nader te concretiseren in plaats van hem binnen een maand in behandeling te nemen – zoals de leidraad voorschrijft? En zo meer.

Klager diende een klacht in tegen de deken. De voorzitter van de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden wees de klacht als kennelijk ongegrond af, maar klager ging in verzet. Ook bij de voltallige raad van discipline krijgt klager nul op het rekest. Want de instructie van klachten is een leidraad, niet meer en niet minder, en laat ruimte voor afwijking als de omstandigheden daarom vragen. Bijvoorbeeld als de klacht verduidelijking behoeft. Kort samengevat: een leidraad is geen leiband.

Bronnen: voorzitter raad van discipline Arnhem-Leeuwarden
5 december 2013, zaak nr. 13-182, ECLI:NL:TADRARL:2013:67;
raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 28 april 2014, zaak nr.
13-182, ECLI:NL:TADRARL:2014:139

HOOFDSTUK 19

Mr. X en de rechtsbijstandsverzekeraar

Ze zijn steeds nadrukkelijker aanwezig binnen de rechtshulp, de rechtsbijstandsverzekeraars. Tussen advocaten en verzekeraars lijkt over en weer sprake van gemengde gevoelens. En dat is misschien maar goed ook. Want hoeveel zaken mr. X ook van een verzekeraar krijgt doorgestuurd, hij mag nooit vergeten wie de echte cliënt is.

Pleitbezorger vrije advocatenkeuze berispt

Een advocaat die rechtsbijstandsverzekeraars publiekelijk verweet dat zij het recht op vrije advocatenkeuze niet respecteerden, is daarbij buiten zijn boekje gegaan. Dat is het oordeel van de Amsterdamse raad van discipline.

Mr. X had op de website van Assurantie Magazine onder meer geschreven dat bepaalde verzekeraars de privacy en het recht op vrije advocatenkeuze van hun verzekerden schonden. Hij had aangifte tegen ze gedaan van valsheid in geschrifte en deelname aan een criminele organisatie, en ook die aangifte was openbaar gemaakt. Een van de verzekeraars diende een klacht in.

Een advocaat mag eventuele misstanden in het openbaar aan de kaak stellen, maar de pijn zat hem in de manier waarop. Die was volgens de raad onnodig beschadigend. Mr. X had zich moeten realiseren dat die zware beschuldigingen de verzekeraar mogelijk grote schade zouden berokkenen. Het ging om een juridisch geschilpunt waar je ook anders over kon denken, aldus de raad. Dat was inmiddels ook gebleken uit een uitspraak waarin het Gerechtshof Amsterdam de verzekeraar op dat punt gelijk had gegeven.

Mr. X kreeg een berisping en ging niet in beroep. Op de juristenwebsite *Advocatie* verklaarde hij op 18 april 2012: 'Ik had wat minder zware bewoordingen kunnen gebruiken.'

Bron: raad van discipline Amsterdam 4 april 2012, zaak nr. 11-250H, ECLI:NL:TADRAMS:2012:YA2589

Da's duur

Rechtsbijstandsverzekeraars vinden advocaten duur. In het *Advocatenblad* riep de directeur van DAS Rechtsbijstand: 'Aan advocaten zou ik willen vragen: waar zit de rem op het schrijven van uren?' Een moeilijke vraag, in elk geval voor mrs. X en Y.

De twee advocaten hadden in opdracht van een rechtsbijstandsverzekeraar een cliënt bijgestaan in een vrij ingewikkelde ontslagzaak. Van tevoren hadden ze met de verzekeraar afgesproken dat ze maximaal € 50.000 in rekening mochten brengen. En laat de rekening nou net zo'n beetje op dat bedrag uitkomen.

De verzekeraar vond het exorbitant en legde de declaratie ter begroting voor aan de raad van toezicht. De werkzaamheden van de advocaten waren 'nuttig en noodzakelijk' geweest, maar 'niet altijd doelmatig'. Van de ene advocaat wordt 43 procent van de werkzaamheden geschrapt, van de ander 32 procent. Van de rekening wordt € 20.000 afgetrokken.

Maar toen was de verzekeraar nog niet met de heren klaar. Bij de tucht-rechter in Den Bosch kregen ze het verwijt dat ze excessief hebben gedeclareerd. Gezien het verloop van de begrotingsprocedure nam de tucht-rechter dat zonder veel omhaal aan. De advocaten hadden nog gezegd dat ze veel dubbel werk hadden moeten doen omdat aan de cliënt keer op keer hetzelfde moest worden uitgelegd. Maar daarvoor is de tuchtrechter niet gevoelig: dan hadden ze dat maar niet moeten doen, of in elk geval niet twee keer hun specialistentarief van € 385 per uur in rekening moeten brengen.

Een berisping werd het net niet, omdat de advocaten op de zitting inzicht hadden getoond. Maar ze zijn gewaarschuwd.

Bronnen: raad van discipline 's-Hertogenbosch 13 januari 2014, zaak nrs. OB 119 – 2013 en OB 120 – 2013, ECLI:NL:TADRSH:2014:3; Lex van Almelo, 'Toon aan dat wij minder kwaliteit leveren!', *Advocatenblad* 2014, nr. 2

Cliënt gaat voor verzekeraar

Wie betaalt, bepaalt – maar niet alles. Advocaten die regelmatig opdrachten aannemen van rechtsbijstandsverzekeraars kunnen het spoor een beetje bijster raken, maar de tuchtrechter is glashelder. Naar wie de rekening ook gaat, de cliënt is en blijft: de cliënt.

Ze deden het al jaren zo, bij het kantoor van mr. X. Als ze als ‘netwerkkantoor’ van de rechtsbijstandsverzekeraar een cliënt binnenkregen, stuurden ze het advies aan de cliënt om al dan niet te gaan procederen zonder overleg rechtstreeks naar de verzekeraar. Mét het hele zwikje stukken dat ze van de cliënt gekregen hadden. Totdat er een cliënte ging klagen. En die cliënte kreeg van de Amsterdamse raad van discipline helemaal gelijk.

Een advocaat moet ten opzichte van de cliënt alle verplichtingen uit de Advocatenwet nakomen, zei de raad, ongeacht zijn relatie met de rechtsbijstandsverzekeraar. Dat geldt ook voor de geheimhoudingsplicht. Voor elk concreet stuk, alle mondelinge informatie, moet de advocaat toestemming hebben van de cliënt om het ter kennis te mogen brengen van de verzekeraar. Kort en goed: de verhouding advocaat-clieënt gaat voor de verhouding advocaat-rechtsbijstandsverzekeraar.

Mr. X had onvoldoende oog gehad voor de belangen van haar cliënte, en het leek erop dat ze het nog steeds niet helemaal begreep, dacht de tuchtrechter. Een ernstig tuchtrechtelijk verwijt, dat bij gebreke van antecedenten slechts tot een waarschuwing leidde.

Bron: raad van discipline Amsterdam 19 augustus 2014, zaak nrs. 13-379A en 13-380A, ECLI:NL:TADRAMS:2014:215

Nawoord – de goede kanten van mr. X

Bijna vijf jaar nu schrijf ik over de slechte kanten van mr. X – de anonieme advocaat die wekelijks figureert in de tuchtrechtrubriek op *Advocatenblad.nl*. Dat is een waar genoegen. Slechtheid inspireert! Maar het is de hoogste tijd ook eens iets over zijn goede kanten te zeggen.

Een prettige kant van mr. X is: hij is altijd beschikbaar. Vierentwintig uur per dag kun je hem bereiken, op *tuchtrecht.nl*. Hoe weinig hij in werkelijkheid misschien ook doet voor zijn cliënten, als mr. X zit hij altijd klaar om zijn verhalen met ons te delen. En er zitten heel goede verhalen tussen.

Een andere leuke kant van mr. X is zijn naam. Mr. X, dat kan iedereen zijn – dus waarom niet de lezer zelf? Ik kan mij gemakkelijker verplaatsen in de zonden van die anonieme mr. X dan in die van – bijvoorbeeld – mr. Bram Moszkowicz. Goede literatuur laat de lezer ruimte zich een eigen voorstelling te maken.

Die anonimiteit maakt het schrijven over mr. X ook zo veel gemakkelijker. Misschien schat ik hem in mijn stukjes een tikje slechter in dan hij in werkelijkheid is, een beetje uitgekookter. Of juist dommer. Misschien dicht ik hem goede bedoelingen toe die hoegenaamd afwezig waren. Te positief of te negatief – het zal de advocaat achter mr. X niet zo heel veel doen. Niemand weet immers dat het over hem gaat.

Hoho, hoor ik juristen denken. Het gaat om de feiten! Wat hebben we aan verhaaltjes over jurisprudentie als de auteur een beetje gaat zitten psychologiseren?

In de rechtspraktijk is het essentieel dat je leert je te verplaatsen in de ander, probeert de drijfveren te ontdekken die achter het handelen schuilgaan. Recht gaat over mensen, het is geen wiskunde. Te veel wiskunde in het recht, dan krijg je bijvoorbeeld van die onbegrijpelijke bankproducten. Of flutprocedures die met een excuusbriefje of een beetje onderhandelen gemakkelijk voorkomen hadden kunnen worden. Of keer op keer dezelfde tuchtrechtelijke fouten, omdat advocaten niet werken aan een oplossing van hun echte probleem. Ze zijn misschien

bang om te procederen, ze lijden wellicht onder de stress van het vak, of – het komt voor – ze moeten door het leven met een narcistisch karakter. Psychologiseren is essentieel, zeker ook bij tuchtzaken – zolang de lezer maar goed kan zien dat de auteur zich een paar vrijheden permitteert.

Mr. X houdt advocaten vooral een spiegel voor. Als advocaat lees je heel veel vakinhoudelijke jurisprudentie die betrekking heeft op situaties waarin je zelf nooit zult verkeren. Je verzamelt kennis over het straf- of familierecht, het arbeids- of het ondernemingsrecht en past die kennis toe op de situatie van een ander, wiens handelen door een rechter getoetst gaat worden. Het bijzondere van mr. X is dat hij advocaten de kans biedt zich te verplaatsen in situaties waarin zij zélf terecht kunnen komen, of die zij misschien al hebben meegemaakt. Wat deed je toen zelf, of wat zou je doen? Mr. X heeft ervoor staan zweeten bij de tuchtrechter, en dankzij hem kunnen we in onze luie stoel filosoferen over de vraag hoe we het zelf beter zouden doen. Of hoe we godzijdank de dans zijn ontsprongen. Ook dat is iets om mr. X dankbaar voor te zijn.

En dan is er nog een ware deugd van mr. X: hij heeft soms enorm veel lef. Dan staat hij voor de tuchtrechter omdat hij is opgekomen voor zijn vak, voor zijn cliënt, wetende dat dat hem in problemen kan brengen. Soms zorgt dat voor een doorbraak waarmee hij de samenleving verder helpt. En soms krijgt hij het lid op de neus. Maar ook dan heeft hij vanwege zijn durf mijn bewondering.

Ik ben van mr. X gaan houden, zolang hij mr. X is. Ik betreur het dan ook dat mr. X volgend jaar deels gaat verdwijnen. Naar verwachting vanaf 1 januari 2015 zal de Advocatenwet bepalen dat bij schorsingen en schrappingen de echte naam van de advocaat wordt gepubliceerd. Je wilt cliënten behoeden voor slechte advocaten, zeker. Maar toch, ik zal hem missen.

TSS

Verantwoording

Deze bundel bevat een selectie van columns over tuchtrechtspraak die in de periode 2010-2014 zijn verschenen in de digitale nieuwsbrief *Orde van de dag*, later *Advocatenblad Nieuwsbrief*. De columns zijn voor dit boek bewerkt en geactualiseerd. De opgenomen uitspraken van de raden van discipline zijn door de Griffier van het Hof van Discipline in lijn met de actuele Hofrechtspraak bevonden.

De stukjes zijn (op een enkele uitzondering na) per hoofdstuk geplaatst in de volgorde waarin ze als column zijn verschenen.

Mr. X is de geanonimiseerde advocaat die in tuchtrechtprocedures ter verantwoording wordt geroepen. In sommige verhalen in deze bundel wordt de betrokken advocaat bij zijn echte naam genoemd, omdat die uit de media genoegzaam bekend is, of omdat de betrokken advocaat zelf met de zaak naar buiten is getreden.

Met veel dank aan Inge Schouwink, voor de Hof-check en voor de leuke en leerzame gesprekken over tuchtrecht.

Aan Linus Hesselink, voor het meedenken over dit boek en het zinnige commentaar.

En aan Sijmen de Hoogh, voor alles.

Alkmaar, oktober 2014

